

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

”Sirkus sallii kaikenlaiset ihmiset” -kokemuksia Sirkus Magentan perhesirkuksesta

Hanski, Anu

2018 Laurea

LAUREA

AMMATTIKORKEAKOULU

Laurea-ammattikorkeakoulu

Yhdessä enemmän

”Sirkus sallii kaikenlaiset ihmiset” -kokemuksia Sirkus
Magentan perhesirkuksesta

Hanski, Anu
Sosionomin koulutusohjelma
Opinnäytetyö
maaliskuu, 2018

Hanski, Anu

”Sirkus sallii kaikenlaiset ihmiset” -kokemuksia Sirkus Magentan perhesirkuksesta

Vuosi

2018

Sivumäärä

49

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää 2–5-vuotiaiden lasten perheiden kokemuksia Sirkus Magentan tarjoamassa perhesirkuksessa. Sirkus Magenta on vuodesta 2011 lähtien toiminut yhdistys, jossa on hyvin laajaa toimintaa sirkuksen parissa, kuten harrasteryhmiä eri ikäisille, työpajoja, esityksiä sekä maksuton sosiaalinen sirkus. Sirkus Magentan tavoitteena on edistää kaikenikäisten ihmisten hyvinvointia sirkuksen avulla.

Tutkimuksen tavoitteena on arvioida millä tavoin perhesirkus tukee lasten kehitystä sekä tarkastella miten perhesirkusharrastus sopii Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2016 julkaisemiin varhaisvuosien fyysisiin suosituksiin ohjatun liikunnan osalta. Tietoperusta sisältää 2–5-vuotiaiden lasten fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten kehitysvaiheiden, alle kouluikäisen lapsen liikunnallisen aktiivisuuden lisäämiseen tehtyjen suositusten, perheliikunnan ja kokemuksen kuvaamisen lisäksi suomalaisen sirkuksen historiaa, nykysirkusta, sosiaalista sirkusta ja perhesirkusta.

Tutkimus toteutettiin monimenetelmällisesti, määrällisen ja laadullisen tutkimustavan mukaisesti. Tutkimuskysely lähetettiin 190 perhesirkukseen vuonna 2017 osallistuneille Sirkus Magentan harrastajille ja kyselyssä oli sekä avoimia, asteikko- että monivalintakysymyksiä. Monimenetelmällisyydellä pyrittiin varmistamaan tutkimuksen validiutta.

Kyselyyn vastasi 20 perhettä. Tulosten mukaan perhesirkus on harrastus, joka tukee lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä. Lapsi oppii paljon erilaisia motorisia taitoja ja haluaa harjoitella temppuja myös vapaa-ajalla, itseluottamus ja rohkeus esiintyä kasvavat onnistumisten myötä, ryhmässä opitaan yhteistyötaitoja, ohjaajan ohjeiden kuuntelua sekä erilaisia leikkejä. Perheet nauttivat oman lapsen kanssa temppuilusta ja kokevat, että perhesirkus lisää perheen sisäistä vuorovaikutusta, yhteistyötaitoja sekä perheen yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemissa suosituksissa ohjatun liikunnan osa-alueeseen kuuluu uusien taitojen oppiminen muiden lasten kanssa turvallisten aikuisten innostamana. Ohjaajan tulisi kuunnella lasta ja lapsen tarpeita suunnitellessaan toimintaa, jotta lapsi saisi onnistumisen kokemuksia. Kaikentasoisten liikkujien tulisi olla helppo tulla mukaan toimintaan. Verrattaessa perhesirkustoimintaa näihin kriteereihin toiminta kattaa kaikki osa-alueet.

Perheitä tulisi jatkossakin kannustaa perheliikuntaan. Liikunnan hyödyt ovat pitkäkestoisia ja tukevat lapsen liikunnallisen elämäntavan syntymistä, erityisesti silloin, kun koko perhe on mukana. Perhesirkus on yksi vaihtoehto perheen yhteiselle toiminnalle ja se sopii perheille, jotka haluavat vahvistaa perheen sisäistä luottamusta ja vuorovaikutusta pariakrobatian avulla.

Asiasanat: Perheliikunta, Perhesirkus, Sirkus Magenta, Varhaisvuosien liikuntasuositukset

Hanski, Anu

“Circus welcomes all kinds of people” - experiences of Sirkus Magenta family circus

Year	2018	Pages	49
------	------	-------	----

The aim of this Bachelor's thesis was to examine the experiences of 2-5-year-old children's families in the family circus organised by Sirkus Magenta. Sirkus Magenta has operated since the year 2011 and it is an association with a wide variety of circus-related activities including hobby groups, workshops, performances and free social circus for vulnerable people. Sirkus Magenta's aim is to promote welfare to all age groups by using circus as a tool.

The purpose of the study was to evaluate how Sirkus Magenta's family circus supports children's development and to examine how the family circus as a hobby follows the early childhood physical activity recommendations published by the Ministry of Education and Ministry of Culture in 2016. The theoretical framework contains physical, psychological and social phases of development of 2 to 5-year-old children, the recommendations for the increasing of physical activity of under school-age children, family sports, describing experience as a phenomenon, the history of the Finnish circus, contemporary circus, social circus and family circus.

The method was triangulation, including both quantitative and qualitative methods. The questionnaire was sent to 190 families who participated in the family circus in 2017 in Sirkus Magenta and it contained open, scaled and multiple choice questions. Triangulation method was aimed to secure the validity of the study. Twenty families participated in the survey.

According to the results, family circus is a hobby where children's physical, psychological and social development can be supported. Children can develop varied motor skills and usually they want to practise acrobatic skills also on freetime. Positive experiences improve self-confidence and courage to perform, in a group children can learn cooperative skills, patience to listen to instructions and various plays. Families enjoy making acrobatic tricks in pairs with their own child and they experience that family circus increases interaction, cooperative skills and the feeling of togetherness. According to the recommendations of early childhood physical activity, new skills should be learned with other children inspired by safe adults. Instructors should consider children and their needs when planning the activities in order for children to gain feelings of success. Children from all physical capability levels should be able to join the activities easily. When comparing the family circus to the physical activity recommendations, all the requirements were met.

All families should be encouraged to participate in family sports also in the future. The advantages of physical activity are long-term and support establishing of physically active life for children especially when the whole family is participating. Family circus is one alternative for joint activities for families and it is suitable for families that want to strengthen their internal trust and interaction with the help of pair acrobatics.

Keywords: family sports, family circus, Sirkus Magenta, Recommendations for early childhood physical activity

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Sirkus Magentan esittely	7
3	Tietoperusta ja keskeiset käsitteet	8
3.1	Alle kouluikäisten lasten liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan tukeminen ...	8
3.1.1	Varhaisen iän liikuntasuositukset	8
3.1.2	Perheliikunta	11
3.2	Lapsen kehitysvaiheet viiden vuoden ikään mennessä	12
3.2.1	Fyysinen kehitys	12
3.2.2	Psyykinen kehitys	14
3.2.3	Sosiaalinen kehitys	15
3.3	Sirkus Suomessa	16
3.3.1	Perinteisen sirkuksen lyhyt katsaus.....	16
3.3.2	Nykysirkuksen avulla ulos sirkusteltasta	17
3.3.3	Sosiaalinen sirkus	17
3.3.4	Perhesirkus	18
3.4	Kokemus	19
4	Opinnäytetyöprosessi.....	20
4.1	Tutkimusmenetelmän valinta	21
4.2	Tutkimuskysymykset ja tiedonkeruumenetelmä	21
4.3	Tulosten käsittely ja analysointi	22
5	Tutkimuksen tulokset	24
5.1	Perhesirkus lisää lasten fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia taitoja	24
5.2	Perhesirkus on liikunnallisesti monipuolinen harrastus	25
5.3	Perhesirkuksessa oppii uusia temppuja ja voi iloita lapsen onnistumisista	26
5.4	Perhesirkus lisää perheen vuorovaikutusta sekä yhteistyötaitoja	31
6	Pohdinta	32
6.1	Tulosten hyödyntäminen Sirkus Magentassa	35
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	36
6.3	Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	37
	Lähteet	39
	Kuviot.....	42
	Taulukot.....	43
	Liitteet	44

1 Johdanto

Ilon kiljahdukset kaikuvat salissa, kun perhesirkus on käynnissä ja lapset juoksevat vanhempiensa perässä napatakseen värikkäistä huiveista tehtyjä häntiä. Liikkuvan lapsen ilo antaa voimaa niin ohjaajalle kuin vanhemmalle, joka pääsee lapsen riemua todistamaan. Olen onnekseni päässyt ohjaamaan perhesirkusta Sirkus Magentassa ja tutustumaan eri ohjaajien tapaan olla perheiden kanssa vuorovaikutuksessa. Oma kokemukseni toiminnan hyödyistä niin sosiaalisten kuin fyysisten taitojen osalta sai tukea myös tutkimuksen teoriataustaan tutustuessa, kun perheliikunnan mahdollisuudet hahmottuivat vähitellen.

Väitän, että perhesirkus tukee lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä samalla lailla kuin perheliikunnan todetaan vaikuttavan useissa eri lähteissä. Aiemmat tutkimukset perheiden kokemuksista perhesirkuksessa ovat liittyneet sosiaalisen sirkuksen ryhmiin, joissa on tuettu lastensuojelun tai perhekuntoutuksen asiakasperheitä. Halusin tuoda esiin millaisia kokemuksia on perheillä, jotka maksavat harrastuksestaan ja valitsevat sen itse. Osallistumisen ja toiminnan tavoitteet ovat tällöin erilaiset kuin sosiaalisessa sirkuksessa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää perheiden kokemuksia Sirkus Magentan tarjoamissa perhesirkusryhmissä, joissa lapset ovat 2–5-vuotiaita. Tavoitteena oli selvityksen tietojen perusteella arvioida millä tavoin perhesirkus tukee lapsen kehitystä sekä tarkastella miten perhesirkusharrastus sopii Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016, 8-10) julkaisemiin varhaisvuosien fyysisiin suosituksiin ohjatun liikunnan osalta.

Selvittäessäni perhesirkuksen syntyä kävi ilmi, että vauvasirkus on suomalainen keksintö. Halusin selvittää myös sen, mistä perheliikunta on lähtöisin. Itselleni se on tuttu vauvauinnista sekä toimiessani voimisteluohjaajana olin kuullut perhejumpasta. Tekemistäni kartoitushaastatteluista selvisi, että usein vauvaliikunnan ohjaaja on ollut pienen lapsen äiti ja hänellä on oma lapsi mukana ohjatessaan. Tätä toimintaa on tapahtunut naisvoimistelussa jo 50-luvulla, vaikka viimeisimmän perheliikuntatutkimuksen mukaan perheliikuntakäsité on kehitetty vasta 80-luvulla. Tähän on varmasti vaikuttanut se, että nimike äiti-lapsi -jumpa on laajentunut koko perheen yhteiseksi liikunnaksi, jossa lapsen kanssa voi liikkua kuka vain lähipiiristä.

Opintoihini on liittynyt paljon varhaiskasvatuksen opintoja, sillä suoritan lastentarhanopettajan pätevyyden. Lapsen kehityksen tukeminen on siis minunkin vastuullani siirtyessäni työelämään. Tämän vuoksi olen tutustunut tarkkaan uusiin Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016) laatimiin varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden tukemiseen tehtyihin suosituksiin. Suositusten pohjalle tehtyjen tutkimusten mukaan lasten liikkuminen jää helposti liian vähäiseksi. Monelle perheelle tieto siitä, että lapsen tulisi liikkua vähintään kolme tuntia päivässä, on haastava toteuttaa, mutta on myös perheitä, jotka haluavat sen lapselleen tarjota ja järjestää.

Sirkus Magentan perhesirkuksen harrastajat ovat kaikki varmistaneet sen, että lapsi kehittyy motorisesti ja saa nauttia ja iloita liikunnasta turvallisesti oman perheen kanssa, ainakin kerran viikossa. Sirkus Magenta on ollut myös todella toimiva ja motivoiva yhteistyökumppani opinnäytetyöprosessissa. Olen saanut esitellä ajatuksiani ja kysymyksiäni koko prosessin ajan vapaasti, ja työn eteneminen on ollut sujuvaa. Siitä huolimatta, että tutkimuksen tulokset eivät ole yllättäneet Sirkus Magentan henkilöstöä, ne ovat hyvä varmistus siitä, että yhdistyksessä tehdään hyviä asioita oikeilla menetelmillä.

2 Sirkus Magentan esittely

Sirkus Magenta on vuodesta 2011 lähtien toiminut, sosiaaliseen sirkukseen erikoistunut yhdistys, jossa on hyvin laajaa toimintaa sirkuksen parissa. Sirkus Magentan tavoitteena on edistää kaikenikäisten ihmisten hyvinvointia sirkuksen avulla. Maksuttoman sosiaalisen sirkuksen toiminnan lisäksi Magenta järjestää maksullista harrastustoimintaa sekä erilaisia tilaustyöpajoja, esityksiä ja koulutuksia. Yhdistyksen arvoihin kuuluvat yhdenvertaisuus, ilo, hyvinvointi ja yhteisöllisyys (Sirkus Magenta 2018). Magentassa työskentelee viikottain noin 20–30 eri pohjakoulutuksen saanutta työntekijää, jotka ohjaavat toimintaa tai esiintyvät. Ohjaajien lisäksi on palkattu toimistotyöntekijä hallinnollista työtä varten, erityisesti viestintään ja erilaisten tukien hakemiseen.

Toimintaa järjestetään sirkustaiteen harrastusryhmissä sekä yhteishankkeissa eri järjestöjen kanssa. Hankkeissa sosiaalisen sirkuksen avulla tuetaan osallistujien osallisuutta ja hyvinvointia taiteen keinoin. Hankkeet ovat usein monivuotisia ja niitä rahoittaa joko säätiöt tai muut hallintokunnat, kuten Vantaan kaupungin kulttuuripalvelut, Helsingin kulttuurikeskus, Niilo Helanderin säätiö, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Taiteen edistämiskeskus, Tiina ja Antti Herlinin säätiö, Lasten ja nuorten säätiö ja Suomen kulttuurirahasto. (Sirkus Magenta 2017b)

Sirkus Magentassa perhesirkusta tarjotaan kerran viikossa kokoontuville harrastusryhmille sekä tilattuina ryhminä eri järjestöille. Vauvasirkuksessa lapset ovat 4–12 kuukautta vanhoja, taa-perosirkuksessa ryhmiä on 1–2-vuotiaille sekä 2–3-vuotiaille lapsille ja perhesirkus-nimellä on ryhmiä 3–5-vuotiaille ja 5–9-vuotiaille lapsille. Kevään ja syksyn aikana ohjattuja ryhmiä oli molemmissa 16, joista 2–5-vuotiaille toimintaa tarjottiin 11 ryhmässä. (Sirkus Magenta 2017a)

Perhesirkustoimintaa varten on vuokrattu tiloja, joihin ohjaaja joko vie varusteita joka kerran Sirkus Magentan Cirko-keskuksella sijaitsevan toimiston yhteydessä pidetystä varastosta tai paikalla on kaappi, jossa varusteita säilytetään koko kauden ajan. Syksyllä 2017 toimipisteitä on viisi, Alppilan kirkko, Esitystaiteen keskus Suvilahdessa, Toimela ja Mikael Agricolan kirkko Punavuoressa sekä Malmin palloiluhalli. (Sirkus Magenta 2017a)

Sirkus Magenta on vuonna 1991 perustetun Suomen Nuorisosirkusliiton eli SNSL:n jäsen. SNSL kehittää sirkustoimintaa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin, toimii sirkustaideopetuksen asiantuntijana, kouluttaa ohjaajia sekä järjestää tapahtumia ja leirejä. (Suomen Nuorisosirkusliitto 2017.) Monet nuoret Sirkus Magentan ohjaajat osallistuvat kansainväliseen vaihtoon, ja lähes kaikilla on SNSL:n koulutuksista vähintään apuohjaajakoulutus tai pedagoginen sirkusohjaajakoulutus, joka on noin 100 tunnin pituinen kokonaisuus.

3 Tietoperusta ja keskeiset käsitteet

Opinnäytetyön tutkielma kohdistuu alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä kokemuksiin Sirkus Magentan perhesirkuksessa. Tässä teoreettisessa viitekehyksessä on mukana alle kouluikäisten lasten liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan tukeminen, lapsen kehitysvaiheet viiden vuoden ikään mennessä, sirkus Suomessa sekä kokemus. Perhesirkus on osa sirkuskulttuuria, ja sirkus Suomessa -osion tavoitteena on esitellä lyhyesti, mistä puhutaan, kun puhutaan perinteisestä sirkuksesta, nykysirkuksesta tai sosiaalisesta sirkuksesta. Kokemuksia tutkittaessa on hyvä avata mitä kaikkea kokemuksiin liittyy, ja millaisia kokemuksia ihmiset kokevat.

3.1 Alle kouluikäisten lasten liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan tukeminen

Oman kehon tunteminen alkaa lapsena vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa. Se on hauskaa myös erilaisten lorujen ja leikkien avulla. (Wegloop, Spliid, Maxmiling & Kivelä 2008.) Kehontuntemuksen merkitys ei vähene missään elämän vaiheessa. Keho on toiminnallinen kokonaisuus, joka vaikuttaa myös minäkuvaan. Itsensä tunteminen ja kehonosien nimeäminen kuuluu normaaliin kehitykseen. Omien vahvuuksien löytäminen liikkujana lisää liikunnan iloa. Liikunnan vaikutukset lapsen kasvulle ja kehitykselle ovat tutkitusti hyvin positiivisia. Liikunta lisää hahmottamiskykyä, joka edesauttaa kognitiivisten taitojen kehittymistä. (Pönkkö & Sääkslahti 2017, 136-149.)

3.1.1 Varhaisen iän liikuntasuosituksiset

Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016, 6-14) sekä sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyössä päivitettyissä lasten liikuntasuosituksissa on nykyisin tavoitteena, että lapsi saa kolme tuntia liikuntaa joka päivä. Tavoitteisiin päästään, kun perheen kesken ulkoillaan yhdessä, liikutaan tavallisten kotiaskareiden lomassa, huolehditaan kokonaisvaltaisesti lapsen hyvinvoinnista sekä tarvittaessa rajoitetaan ruutuaikaa.

Lasten liikuntasuosituksissa todetaan, että aikuisten velvollisuutena on mahdollistaa lapsen oikeuksien toteutuminen hänen kokonaisvaltaisen kasvunsa, kehityksensä, terveytensä ja hyvinvointinsa osalta. Fyysisen toiminnan mahdollistamisen lisäksi aikuisen omalla liikunnallisella esimerkillä on hyvin suuri vaikutus aktiivisen elämäntavan syntyyn.

Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset ovat alle kahdeksanvuotiaille lapsille. Suosituksissa annetaan ohjeita kaikille lapsen kanssa toimiville aikuisille niin kotona, varhaiskasvatuksessa kuin järjestöissä. Ohjeissa keskitytään aktiivisuuden määrään ja laatuun, ympäristön rooleihin sekä ohjatun liikunnan suunnitteluun. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a, 6.) Tutkimustulokset on kerätty monitieteellisen asiantuntijaryhmän toimesta, joka on Terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta (TEHYLI) -ohjausryhmän hyväksymä kokoonpano. Asiantuntijat ovat tutkineet suositusten tekemiseen uusimpia tutkimustuloksia niin kansainvälisesti kuin kansallisestikin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016b, 4.)

Suosituksia on jaettu yhdeksään eri osa-alueeseen. Ensimmäinen osa-alue, *Vauhti virkistää - vähintään kolme tuntia liikumista joka päivä*, liittyy liikunnan määrään, jota on tutkimusten perusteella syytä lisätä. Liikunnalla on hyvin paljon positiivisia vaikutuksia lapsen kasvuun ja kehitykseen. Toisessa osa-alueessa, *Kohti liikkuvaa elämäntapaa - perhe tärkeä roolimalli*, todetaan, että aktiivisen vanhemman lapset ovat liikunnallisesti aktiivisempia. Kolmannessa osiossa, *Kuuntele - anna lapselle mahdollisuus vaikuttaa*, todetaan, että otettaessa lapsen mielipiteet huomioon kokee hän itsensä tärkeäksi. Liikunta, jossa lapselta vaaditaan liikaa, vie liikunnan ilon pitkäksi aikaa. Neljännessä osiossa, *Tekemällä taitoja - monipuolisuus kunniaan*, todetaan, että lasten motoriset taidot ovat heikentyneet ja sinnikkyys taitojen harjoitteluun on vähentynyt. Monipuolisilla taidoilla on merkitystä lapsiryhmässä. Monet yhteisleikit onnistuvat paremmin, kun esimerkiksi pallon käsittelytaidot ovat kehittyneet ikätasoisesti. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a, 13-22.)

Viidennessä osiossa, *Ympäristö haastaa ja hauskuuttaa - ulkona unelmat todeksi*, todetaan, että kaupunkialueella luontosuhde voi jäädä harmillisen vähäiseksi ja liiallisella turvallisuuden tavoittelulla voidaan estää lasta toteuttamasta normaalia liikuntatarvetta. Kuudennessä osiossa, *Välineet ja lelut - innosta kokeilemaan*, todetaan, että monella lapsella on paljon elektroniikkaa, mutta ei innostavia välineitä liikkumiseen. Aikuisten vastuulla on valita. Lapsi liikkuu todennäköisemmin enemmän, kun liikuntavälineitä on saatavilla. Seitsemännessä osiossa, *Ohjattu liikunta - onnistumisen elämyksiä*, todetaan, että ohjatussa liikunnassa lapsi voi oppia uusia taitoja yhdessä muiden lasten kanssa turvallisen aikuisen ohjauksessa ja innostamana. Ohjaajan tulisi kuunnella lasta ja lapsen tarpeita suunnitellessaan toimintaa, jotta lapsi saisi onnistumisen kokemuksia. Kaikentasoisten liikkujien tulisi olla helppo tulla mukaan toimintaan. Hyväksyvässä ilmapiirissä lapsi voi olla oma itsensä ja hänet otetaan mukaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a, 23-28.)

Kuvio 1: Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset tiivistetysti (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a)

Kahdeksannessa osiossa, *Liikunta varhaiskasvatuksessa - jokaisen lapsen oikeus*, todetaan, että ulkoleikit ovat sisäleikkejä aktiivisempia. Liikuntatuokioita tulisi järjestää joka päivä yhden viikoittaisen tunnin sijasta. Ohjauksen tulisi olla lapsiryhmää kiinnostavaa ja kehittävää. Lapsia havainnoimalla voidaan kartoittaa motorisia oppimisvaikeuksia ja ottaa asia puheeksi lapsen vanhempien kanssa. Yhdeksännessä osiossa, *Koko kylä liikuttaa - kaikki yhteistyössä*, todetaan, että kunnan tehtävänä on tarjota liikuntapalveluja järjestämällä liikuntaa, tuke-
malla seuratoimintaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Kaikkien lapsen elinpiirissä toimivien muiden aikuisten ja ammattiryhmien tuki ja kannustus liikkumiseen ja sen mahdollistamiseen on tärkeää. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a, 29-38.)

Pääkaupunkiseudulla on tällä hetkellä monia järjestöjä, jotka ovat ymmärtäneet perheliikunnan merkityksen ja tarjoavat ohjausta lapselle ja vanhemmalle. Monipuolisen lajitarjonnan myötä jokaiselle perheelle voi löytyä sopiva harrastus. Salomaan ja Sneckin (2016) artikkelissa esitellään perheille tarjottavina lajeina muun muassa jalkapallo, paini, sähly, tanssi, jooga, sirkus, taekwando, jujutsu, salibandy, voimistelu ja suunnistus. Viikoittain ohjattujen lajien lisäksi pääkaupunkiseudun kaupungeilla on paljon tapahtumia alle 9-vuotialle perheineen, kuten Liikuntahulinat, Perhepeuhat ja Töpinät-perheliikunta.

Liikuntaa tulee tarjota myös päiväkodeissa. Varhaiskasvatussuunnitelman mukainen liikuntakasvatus on lapsilähtöistä, säännöllistä, tavoitteellista ja monipuolista. Varhaiskasvatukseen osallistuville lapsille pyritään järjestämään sekä ohjattua että omaehtoista liikunnallista aikaa. Lapsen tulisi saada liikkua päivittäin sisällä ja ulkona. Myös eri vuodenaikojen huomioon ottaminen mahdollistaa monipuolisten liikunnallisten leikkien harjoittelun. Liikkumaan innostavilla välineillä sekä liikunta-, satu- ja musiikkileikkien avulla, lapsi saa vaihtelua päivittäiseen liikkumiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 46.)

3.1.2 Perheliikunta

Arvonen (2007, 7) määrittelee perheliikunnan olevan ”terveyttä edistävää liikuntaa, jota koko perhe ja lähipiiri - lapset, nuoret, vanhemmat, isovanhemmat ja ystävät - voivat harrastaa yhdessä”. Hän listaa perheen yhteisten liikuntahetkien hyödyiksi sen, että sekä lapsi että aikuinen saa terveysliikunta-annoksen, opitaan erilaisia liikuntataitoja ja huomataan lapsen nopea kehittyminen. Samalla vuorovaikutus ja toisen tuntemus parantuvat, lapsen perusliikuntamuodot ja liikehallintatekijät kehittyvät, lapsi tutustuu lähiympäristöönsä ja liikkumaan turvallisesti. Eri vuodenaikojen kulun huomioiminen konkretisoituu ja toiminnan kautta opitaan erilaisia ympäristö-, luonto- ja ilmastoasioita.

Juntunen (2017) on tutkinut Pro gradu-työssään perheliikuntaa. Tutkimuksessa oli mukana urheilu- ja liikuntayhdistyksiin luettavia suuria lajiliittoja voimistelusta palloiluun sekä sosiaali- ja terveysyhdistyksiin luettavia järjestöjä, kuten Parasta Lapsille ry, Suomen sydänliitto ry ja Suomen Latu ry. Juntusen mukaan perheliikunnan käsite on muodostunut 1980-luvulla. Mannerheimin lastensuojeluliitto päätti tukea lapsiperheitä liikunnallisesti ja sosiaalisesti, kun kaupungistumisen myötä perheiden liikuntaan käyttämä aika oli selvästi vähentynyt. Juntusen mukaan perheliikuntakäsite ei ole yksiselitteinen tai rajattu. Yleisesti ottaen perheliikunnan tarkoitus on olla hyvin matalan kynnyksen toimintaa, jossa liikunnallista suoritusta tärkeämpää on yhdessäolo ja liikunnan ilo.

Lappalainen (2017) kuvailee perheliikunnan syntyneen Suomen Voimisteluliiton esijärjestöissä jo 50-luvulla, sillä naisvoimistelu on ollut todella suosittu liikuntamuoto Suomessa. Äiti-lapsi -ryhmät perustettiin mahdollistamaan myös nuorten äitien voimisteluharrastuksen jatkumoa, ja samalla tuettiin lasta kiinnittymään voimistelun maailmaan. Useimmiten ohjaajaksi ajautui sellainen ohjaaja, jolla oli syntynyt oma lapsi. Nuorten ohjaajien saaminen perhejumpan ohjaajaksi on todella vaikeaa, ja siihen vaikuttaa kokemattomuus pienten lasten käsittelyssä ja yhteistyö vanhempien kanssa. Nuorelle ohjaajalle on helpompi ohjata pelkkää lapsiryhmää.

3.2 Lapsen kehitysvaiheet viiden vuoden ikään mennessä

Kehitysvaiheita voi tarkastella hyvin monelta eri kantilta. Vilénin ym. (2006, 132-163) mukaan lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat perimä, ympäristö, yksilön oma aktiivisuus sekä fyysinen, motorinen, kognitiivinen, persoonallisuuden sekä sosiaalinen kehitys. Tiivistäen nämä osa-alueet voidaan jakaa kolmeen, fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen.

Kehitysvaiheet liittyvät vahvasti lapsen vuorovaikutustaitojen kehittymiseen ja erilaisten temperamenttien vaikutuskin vaikuttaa siihen, millainen lapsi lapsesta kehittyy. Oppiessaan reagoimaan lasten antamiin vihjeisiin vanhemmat voivat tukea oikealla määrällä ja oikea-aikaisesti, tekemättä liikaa heidän puolestaan ja mahdollistamalla onnistumisen kokemuksia. (Webster-Stratton 2006, 18.)

3.2.1 Fyysinen kehitys

Normaalin kasvun viitearvot on saatu mittaamalla lukuisia lapsia. Mitattavia asioita ovat tavallisimmin pituus ja paino. Fyysiseen kasvuun vaikuttavat hyvin monet tekijät jopa jo sikiöaikana, kuten geenit, ravitsemus ja ympäristötekijät. On tyypillistä, että lapsen pituus ja paino kehittyvät nopeasti kahden ensimmäisen vuoden aikana. Alkuvuosien jälkeen ne tasaantuvat kunnes murrosiässä pituuden kasvu taas kiihtyy ja vähitellen loppuu. (Vilén ym. 2006, 133-134.)

Motoristen taitojen kehittyminen painottuu lapsuuteen. Lisääntyvät taidot pysyä tasapainossa ja koordinaatiokyvyn kasvaminen kertovat normaalista kehityksestä. Mikäli näissä taidoissa on viiden vuoden iässä haasteita, voidaan huolestua. Hienomotoristen taitojen puute voi näkyä haasteina vaatteiden pukemisessa, riisumisessa, napittamisessa sekä kengännauhojen sitomisessa. (Sheridan, Sharma & Cockerill 2008, 60, 67.)

Vilén ym. (2006, 136-144) jakavat motorisen kehityksen neljään eri osa-alueeseen, jotka ovat sensomotoriikka ja refleksit, opitut ja tahdonalaiset liikkeet, perusliikkuminen sekä motorian harjaantuminen. Perusliikkuminen sijoittuu kahden ja seitsemän vuoden välille, jolloin liikkumisen perustaidot kehittyvät innokkaan harjoittelun ja läheisten kannustuksen avulla. Jaakkola (2014, 13-14) on tutkinut motorisia perustaitoja ja sitä kuinka niitä voidaan eri leikeillä ja liikunnallisilla harjoitteilla kehittää. Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot voidaan pilkkoa useaan eri osa-alueeseen, kuten pysähtyminen, kieriminen, liukuminen, heittäminen ja kiipeäminen sekä moniin muihin.

Kehon hahmotus vaikuttaa siihen, millaiseksi lapsi kokee itsensä ja siihen kuinka lapsi hallitsee tavalliset päivittäiset toiminnot. Kehotietoisuus kehittyy aluksi vuorovaikutuksessa vauvan ja häntä hoitavien aikuisten kanssa, mutta se muuttuu muotoaan ja on hyvin merkityksellistä kaikissa kehitysvaiheissa. Kosketus on tärkeää, lapsi rauhoittuu sylissä ja alkaa hahmottamaan oman kehon rajat kosketuksen avulla. (Vilén ym. 2006, 142.) Silittelyllä ja suokottelulla on siis valtava voima lapsen kokonaiskehitykselle.

Pieni vastasyntynyt reagoi ääniin, valoon, kehon liikutteluun, osaa imeä, yskiä sekä tarttua sormillaan ja varpaillaan esineisiin. Osa näistä reflekseistä poistuu muutamassa kuukaudessa, ja lapsi oppii vähitellen uusia taitoja kehon vahvistuessa. Hieno- ja karkeamotoriset liikkeet kehittyvät omassa tahdissaan. Vuoden ikäinen lapsi on oppinut istumaan ilman tukea, ryömiämään, konttaamaan, kiipeämään portaita nelinkontin, seisomaan ja kävelemään tuella ja tuetta. Hän osaa ottaa pieniäkin esineitä pinsettioitteella sekä suurempia esineitä koko kämmenellä. Eri kiinnostusten kohteiden osoittaminen, lelujen heittäminen, pudottaminen sekä niiden etsiminen näköpiirin ulkopuolelta onnistuu. Myös kahden eri lelun paukuttaminen yhteen tuottaa iloa. (Sheridan, Sharma & Cockerill 2008, 3-22.)

Kahden vuoden iässä lapsen motoriset taidot ovat kehittyneet valtavasti. Hän osaa kääntää kirjan sivuja yksi kerrallaan, rakentaa yli viiden palikan torneja, kynäote on siirtynyt koko kädestä muutaman sormen otteeseen ja eri muotoisten palikoiden ja palapelien oikea sijoittelu onnistuu. Karkeamotorisissa taidoissa tasapaino on kehittynyt niin, että kävely, pysähtyminen, kyykistyminen ja liikkeelle lähtö tapahtuvat hallitusti. Erilaisten pyörillä liikkuvien kääryjen ja mopojen käsittely onnistuu. Portaissa liikkumisessa kaiteeseen tukeutumista saattaa vielä tarvita tueksi. Palloa osataan heittää sekä potkaista. (Sheridan, Sharma & Cockerill 2008, 32-33.)

Kolmevuotias lapsi on oppinut kiipeilemään yhä monipuolisemmin niin rappusilla kuin huonekalujen päälle. Hän osaa kävellä etuperin, takaperin ja sivuttain, nousta päkiöille, seistä yhdellä jalalla, juosta sekä varoa eteen tulevia esteitä. Pyörän polkeminen onnistuu sekä ison pallon kiinniotto. Hienomotorisissa taidoissa osataan nostaa peukalo, sulkea nyrkki, pitää ky-

nää hallitusti vahvemmassa kädessä ja kopioida erilaisia kirjainmuotoja mallista. Saksilla leikkaaminen onnistuu pienillä lastensaksilla, ja taiteilu pensselillä maalaten tuottaa iloa. (Sheridan, Sharma & Cockerill 2008, 39-40.)

Nelivuotiaana lapsi osaa koskettaa jokaisella sormella peukaloa, piirtää tunnistettavasti ihmisen ja talon. Karkeamotoriset taidot ovat kehittyneet niin, että liikkuminen on hallittua, kiipeileminen puissa ja tikkaissa onnistuu, lapsi osaa seistä yhdellä jalalla paikallaan sekä hyppiä. Hän osaa myös yhdistellä useita eri taitoja pallopeleissä. (Sheridan, Sharma & Cockerill 2008, 43-44.)

Viiden vuoden iässä lapsi osaa kävellä viivaa pitkin, keinua, kaivaa, temppuilla sekä loikkia. Yhdellä jalalla seisominen onnistuu jo noin 10 sekunnin ajan. Musiikin rytmissä liikkuminen sujuu ja taivuttamalla vartaloa eteenpäin sormet osuvat varpasiin. Hienomotorisesti useiden erilaisten muotojen piirtäminen sujuu vaivattomasti ja piirustuksissa on enemmän yksityiskohtia. Värittäminen pysyen rajojen sisäpuolella onnistuu. (Sheridan, Sharma & Cockerill 2008, 47-48.)

3.2.2 Psyykinen kehitys

Psyykkiseen kehitykseen liittyvät oppimisvalmiudet, kieli ja kommunikaatio, itsetunto sekä tunne-elämä. Aistit, ympäristön havainnointi ja kommunikointikielen kehittyminen vaikuttavat lapsen kykyyn oppia uusia asioita. Turvallisessa kiintymyssuhteessa elävällä lapsella on paremmat lähtökohdat oppia sellaiset vuorovaikutustaidot, jotka tukevat hänen kehittymistään. Kielen kehittyminen tukee älykkyyden eri osa-alueita, sillä kysymällä ja ihmettelemällä lapsi saa tietoa kiinnostavista asioista, jos ympäristö on siihen otollinen. (Vilén ym. 2006, 144-148, 177.) Erilaiset tavat ja kulttuurit vaikuttavat siihen, kuinka lapseen suhtaudutaan ja mitkä asiat ovat siinä ympäristössä hyväksyttäviä.

Kaksivuotias lapsi osaa yhdistää sanoja yksinkertaisiksi lauseiksi. Puheeseen tulee lisää taivutettuja verbejä ja monikkoja sekä omistusmuodon eli genetiivin käyttö luonnistuu. Lapsi on kiinnostunut tekemään samoja asioita kuin muut ympäristön lapset ja aikuiset, vaikka pystyy keskittymään yhteen asiaan vain hyvin lyhytaikaisesti. Hän alkaa ymmärtämään, että puhuminen auttaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Kolmevuotiaana lapsi puhuu paljon, hän oppii noin kymmenen uutta sanaa päivässä, ja verbien taivuttaminen eri persoonamuotojen mukaan onnistuu. Aikamuotojen ja vertailun käyttö puheessa lisääntyy. Hän on kiinnostunut uusista asioista ja pystyy aikuisen tuella keskittymään vähän pidemmäksi aikaa kuin kaksivuotiaana. (Vilén ym., 145-146.)

Nelivuotiaana lapsi osaa jo kuuden sanan lauseita, ja koska hän haluaa tietää, mitä maailmassa tapahtuu, on miksi-kysymysten huippuaika. Erilaisten lukumäärien laskeminen onnistuu. Sanavarastossa on tuhansia sanoja ja mielikuvituksen käyttäminen leikeissä monipuolistuu. Viisivuotias lapsi hallitsee jo sujuvasti äidinkielen. Tarinoiden ja tapahtumien kertominen onnistuu niin, että kuulija pysyy kerronnassa mukana. Lyhyiden ohjeiden muistaminen on mahdollista, ja lapsi pystyy harjoittelemaan ryhmässä keskittymistä. Hän osaa sormia avuksi käyttäen laskea yksinkertaisia laskuja. (Vilén ym., 146.)

3.2.3 Sosiaalinen kehitys

Lapsen kiintymyssuhde rakentuu ensisijaisen hoitajan kanssa. Kiintymyssuhde voi olla turvallinen, välttelevä tai torjuva. Kahden ja puolen vuoden ikäisenä kiintymyssuhde on saavutettu tai se on jäänyt turvattomaksi. Lapselle ovat tärkeitä myös muut aikuissuhteet, mutta kiintymyssuhteen muodostumiselle ensisijaisen hoitajan pysyvyys on erityisen tärkeää. (Keltikangas-Järvinen 2010, 153-156.)

Lapset oppivat sosiaalisia taitoja erityisesti vanhemmiltaan ollessaan heidän kanssa vuorovaikutuksessa. Vanhemmat ohjaavat lapsen käyttäytymistä, ja ovat myös toimintatapoineen ja arvoineen mallina vaihtuvissa tilanteissa. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan varsinaisesti vasta vertaisryhmissä sekä sisarusten kesken. Leikkien kautta voi harjoitella eri rooleja ja taitoja. Hyvän itsetunnon kehittymiselle on tärkeää pysyvien ystävyssuhteiden luominen. (Vilén ym. 2006, 156.)

Keltikangas-Järvisen (2010, 20-23) mukaan sosiaalisiin taitoihin kuuluu kyky tulla toimeen muiden kanssa ja monipuolinen varasto erilaisia keinoja ongelmien ratkaisemiseksi. Sosiaalisesti taitava kykenee valitsemaan tilanteeseen hyvän ratkaisun, joka voi olla neuvottelu, sovittelu tai vetäytyminen. Sosiaaliset taidot pitävät sisällään myös empatiakyvyn, jolloin lapsi osaa asettua toisen asemaan.

Lapsen hyvälle minäkuvalle tärkeä kehitysvaihe on uhmaikä, joka tulee noin kahden ja puolen vuoden iässä. Lapsi etsii uhmalla ja kiukuttelulla omia rajojaan ja vanhempien valitsemalla toiminnalla on pitkän ajan vaikutuksia. Osoittamalla, että lapsi on hyväksytty ja rakastettu, vaikka käyttäytyy vihaisesti, on merkitystä lapsen kehittyvälle positiiviselle minäkuvalle. (Keltikangas-Järvinen 2010, 138-139.)

3.3 Sirkus Suomessa

Vuonna 2006 perustettu Sirkuksen tiedotuskeskus (2017a) määrittelee suomalaisen sirkuksen nykypäivänä seuraavanlaisesti: ”Suomi on moderni, eurooppalainen sirkusmaa, jossa tuotetaan kansainvälisesti kiinnostavaa ja korkeatasoista nykysirkusta. Myös perinteinen kiertävä sirkus on säilynyt elinvoimaisena ja sirkusharrastamisen suosio on kasvaa kaikissa ikäluokissa. Suomi on lisäksi yksi sosiaalisen sirkuksen kärkimaista.”

Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta on hyväksytty vuonna 2003 ja Suomi ratifioi sen vuonna 2013. Sirkuskulttuuri valittiin Elävän perinnön kansalliseen luetteloon vuonna 2017. Sirkuskulttuuriin kuuluu vahvasti yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyttä ylläpidetään erilaisten tapahtumien ja festivaalien avulla. Monella tie vie harrastuksen parista ammattilaiseksi ja tällä hetkellä Suomesta valmistuu 15-20 sirkusammattilaista vuodessa. (Museovirasto 2018)

3.3.1 Perinteisen sirkuksen lyhyt katsaus

Sirkus on kasvanut Suomessa vähitellen kabareesta arvostetuksi taidemuodoksi. Purovaara (2008) kuvailee haastattelemiensa sirkustaiteilijoiden kautta suomalaisen sirkuksen kasvua 1800-luvulta 2000-luvun alkuvuosiin. Aluksi itseoppineita ja kiertäviä sirkustaiteilijoita haastivat Suomen pienten kylien pitkät välimatkat, korkeat verot sekä kylmät talvet. Sirkus vahvistui paikkaansa kun 1976 perustettu Sirkus Finlandia aloitti toimintansa. Ensimmäiset nuorisosirkukset perustettiin 70-luvulla, ja niiden suosio ylitti kaikki odotukset. Osittain siksi, että lasten ja nuorten sirkusteknisen opetuksen haluttiin olevan ammattimaista, perustettiin Turkuun vuonna 1995 ensimmäinen sirkusalan ammattikorkeakoulu ja Lahteen vuonna 2000 toisen asteen sirkuskoulutus. Useat suomalaiset sirkustaiteilijat ovat kouluttautuneet myös kansainvälisesti sekä saaneet mainetta taidokkailla esityksillään. Sirkus on kehittynyt taiteena ja monimuotoistunut niin, että sirkuksen käsite on laajentunut, taidemuodot risteytyneet sekä muuttuneet populaarikulttuurin myötä.

Perinteisellä sirkuksella tarkoitetaan Sirkus Finlandian tapaista sirkusryhmää, joka kiertää paikkakuntia ja rakentaa pyöreän esiintymisalueen eli maneesin ympärille näyttävän sirkusteltan katsomoineen. Esiintyjät ovat taitavia akrobaatteja, jonglöörejä, klovneja, tasapainoilijoita, taikureita sekä eläintenkesyttäjiä, ja usein ammatti on opittu vanhemmilta. (Kallionpää 2015). Nykyisin perinteisessä sirkuksessa nähdään enimmäkseen hevosia, lintuja, kissoja tai koiria, mutta aiemmin sirkuksen mukana on kiertänyt villieläimiä norsuista tiikereihin. Sirkusta johtaa tirehtööri, esityksiä säestää orkesteri ja teltan pystytyksestä, valaisusta, esiintymisasuista sekä lipunmyynnistä vastaavat sirkusseurueen eri vastuuhenkilöt.

3.3.2 Nykysirkuksen avulla ulos sirkusteltasta

Purovaaran (2005, 184-188) mukaan suomalainen nykysirkus syntyi 1990-luvun puolivälissä samoihin aikoihin kun Sirkus Finlandialla meni huonosti lamavuosien jälkeen ja Turun sirkusohjaajakoulutus teki töitä alan tunnistamiseksi. Hän määrittelee nykysirkuksen sirkukseksi, ”jota tehdään tässä päivässä, tämän ajan keinoilla ja estetiikan kautta”. Uuden sirkuksen levitessä suomalaisten tietoisuuteen ja muutos pois lasten ja perheiden sirkuksesta nykytaiteeksi houkutteli useita artisteja uudistukseen. Vähitellen syntyivät ensimmäiset uuden sirkuksen ryhmät, kuten Circo Aereo.

Kallionpää (2015) kuvailee nykysirkuksen olevan kokonaisuus, jossa ammattitaito on opittu sirkuskoulutuksen kautta ja toteaa samalla, että se voi olla jotakin juuri päinvastaista. Nykysirkusesityksen tähti voi olla tanssija. Hänen mukaansa esitykset voivat olla tarinallisia, niissä voi olla monitaiteellisia esiintyjiä ja teatterinomaisia elementtejä. Nykysirkus on vahvistunut sirkuksen muoto Suomessa, josta yksi esimerkki on vuodesta 2011 toiminut Circo - Uuden sirkuksen keskus ry:n nykyinen toimipiste Suvilahdessa, joka tarjoaa residenssitoimintaa sirkusammattilaisille sekä järjestää kansallisia ja kansainvälisiä tapahtumia sekä esityksiä (Circo 2017).

3.3.3 Sosiaalinen sirkus

Sosiaalista sirkusta tehdään valtavasti ympäri maapalloa. Tunnettu kanadalainen sirkusryhmä Cirque du Soleil perusti vuonna 1995 sosiaalisen sirkuksen ohjelman, Cirque du Monde:n, jota toteutetaan yli 80 yhteisössä. (Kekäläinen, 2013, 61). Sosiaalinen sirkus koetaan yleensä mukavaksi ja antoisaksi tavaksi toimia, jossa pääsee kokeilemaan temppeja ja keskittymään oman kehon ja välineiden hallintaan kannustavassa ilmapiirissä (Kinnunen & Lidman, 2013, 7). Vuonna 2008 perustettiin sirkusjärjestö Caravan, joka on eurooppalainen yhteisverkosto nuorisoo ja sosiaalisen sirkuksen toimijoille (Caravan 2018). Sorin sirkuksen kaksi ohjaajaa olivat osallistuneet Caravan-verkoston tapaamiselle Amsterdamissa vuonna 2008. Suomen Nuorisosirkusliiton julkaisemassa Sirkuspyramidi-lehdessä on kirjoitus sosiaalisen sirkuksen seminaarista, jossa pohdittiin Sorin sirkuksen ohjaajien kokemuksen pohjalta kuinka sosiaalista sirkusta voisi lähteä kehittämään Suomessa. (Åstrand 2008)

Suomessa sosiaalista sirkusta on kehitetty Sosiaalinen sirkus -hankkeessa (2011) vuosina 2009-2011 sekä sen jatkohankkeessa Vaikuttava sirkus (2013a) vuosina 2011-2014, jossa tavoitteena oli sanoittaa sirkuksen tuomat elämykset sanoiksi sekä tuottaa tietoa sirkustoiminnan kehittämiseen. Hankkeissa oli mukana sirkustoimijoita etelästä pohjoiseen.

Sosiaalinen sirkus -hankkeessa (2011) olivat mukana Sorin Sirkus, Kulttuurikeskus Piipoo, Cirko -Uuden Sirkuksen keskus, Espoon esittävän taiteen koulu, Oulun Tähtisirkus, Flamma sekä Sirkus Supiainen. Vaikuttava sirkus -hankkeessa (2013b) olivat mukana Sorin sirkus Tampereella, SirkusUnioni Turussa, Sirkus Magenta Vantaalla, Kulttuurikeskus PiiPoo Lempäälässä sekä Monitaideyhdistys Piste Lapin alueella.

Sosiaalinen sirkus -hankkeessa mukana ollut Cirko ei ollut halukas jatkamaan Vaikuttava sirkus -hankkeeseen. Pääkaupunkiseudulla oli kuitenkin ollut sosiaalisen sirkuksen ryhmiä, joiden parissa työskentelyä haluttiin jatkaa. Näin syntyi uusi sosiaaliseen sirkukseen painottava yhdistys, Sirkus Magenta. (Kyytinen 2016).

Sosiaalinen sirkus on saanut paljon huomiota. Sirkuksen tiedotuskeskus palkitsee vuosittain Sirkuksen lumo -palkinnon tunnustukseksi suomalaisen sirkustaiteen hyväksi tehdystä työstä. Sirkus Magenta valittiin palkinnon saajaksi vuonna 2016. Samassa palkintogaalassa myös Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat ry palkitsi Sirkus Magentan ”Tanssin ja sirkuksen maineteko” -palkinnolla erityisesti Sirkus Magentan kansainvälisestä ja humanista sirkustyöstä. (Sirkuksen tiedotuskeskus 2017b). Sirkus Magenta on perustanut yhdessä Kirkon Ulkomaanavun kanssa sirkuskoulun Zaatarin pakolaisleirille Jordaniaan vuonna 2013 (Helsingin Sanomat 2017). Sirkuskoulu on yhä osa Kirkon Ulkomaanavun toimintaa pakolaisleirillä, ja Sirkus Magenta on viikoksi vierailut Zaatarissa syksyllä 2017.

3.3.4 Perhesirkus

Perhesirkuksen toimintaan osallistuu aktiivisesti sekä lapsi että vanhempi. Lapsen iän ja taitotason mukaan perhesirkusohjaaja ohjaa erilaisia harjoitteita, joihin kuuluvat leikit, sirkusvälineet sekä akrobaattiset liikkeet yksin, parin kanssa tai ryhmässä. Sirkusvälineitä käytetään jongleeraamiseen sekä erilaisten temppujen tekemiseen. Perhesirkuksessa välineinä käytetään yleensä huiveja, palloja, kukkakeppejä, renkaita, vanteita ja diabolaja sekä paljon muita, ohjaajasta ja ryhmän ikätasosta riippuen. Leikkivarjo on suosittu väline ja sen alle on mukava piiloutua kuin oikeaan sirkustelttaan.

Vauvasirkuksessa voidaan nimikierroksella kertoa lapsen uusimmasta taidosta ja iloita siitä yhdessä ryhmän kanssa. Joka kerralle luodaan rutiinit, joita toistetaan turvallisen olon luomiseksi. Perhesirkustunnin pituus on yleensä noin 45 minuuttia, maksimissaan tunnin. Ryhmät voivat toimia kurssimuotoisesti tai jatkua koko lukukauden ajan. Ryhmiä on eri-ikäisille lapsille, usein 0-1v., 2-3v., 3-5v. sekä 5-7v. ikäryhmiin jaettuna. Perhesirkusta järjestetään myös kouluikäisille lapsille, mutta suurin osa harrastajista on alle kouluikäisiä.

Perhesirkusta tarjotaan laajasti ympäri Suomea. Toiminta eroaa jonkin verran eri paikkakunnilla, osittain eroa tuovat ohjaajat omilla persoonillaan ja osittain siihen vaikuttavat aktiiviset harrastajat, sillä toimintaa kehitetään kävijöiden toiveiden mukaiseksi. Oulun Tähtisirkuksen puheenjohtaja Huotari (2017) kokee, että vaikka ryhmässä harjoitellaan samojen välineiden kanssa, harjoittelu on hyvin yksilöllistä ja perhekohtaista. Ohjaajakin kasvaa ohjatessaan ryhmää.

”Ideana on luoda mukava ja kehittävä harrastus lapsille ja aikuisille yhdessä - kaikki perheenjäsenet ovat aktiivisia tekijöitä ja toimijoita. Perhesirkus lähentää perheenjäsenten välejä, tuo perheelle yhteisen kiinnostavan harrastuksen, pystyy rikkomaan perheessä vallitsevia rooleja, kasvattaa, ja opettaa aikuisille kasvattajan taitoja. Myös ohjaajat kehittyvät kasvattajina oppimalla muilta aikuisilta. Sirkuslajeja on monipuolisesti erilaisia, ja siksi sirkus on myös monipuolisesti kehittävä.” (Huotari 2017)

Perhesirkusta on lähdetty tekemään vahvasti jo 2000-luvun alkupuolella. Ensin Lempäälän Kulttuurikeskus PiiPoossa ja nykyisin Tampereen Sorin Sirkuksessa vaikuttava Vuolle (2017) kertoo, että on lähes kymmenen vuoden ohjaajakokemuksen aikana kokenut, että perhesirkus lisää perheen sisäistä luottamusta ja yhdessä tekemisen taitoja. Tämän lisäksi vauvana aloitettu harrastus voi jatkua pitkäänkin, sillä hänellä on ohjattavana lastenryhmissä samoja lapsia, jotka ovat aloittaneet sirkusharrastuksensa vauvasirkuksesta jopa kahdeksan vuotta sitten. Monitaideyhdistys Piste (2018) mukaan Mette Ylikorva on kehittänyt vauvasirkuksen. Hän on luonut vieläkin kiertueilla nähtävän Vau Vanne-esityksen, jota on esitetty vuodesta 2008 lähtien ympäri maailmaa ja se oli mukana myös Suomi100-vuoden juhlintaan liittyvässä tarjonnassa.

Sosiaalisen sirkuksen vakiinnuttua Suomessa perhesirkusta on käytetty menetelmänä perhekuntoutuksessa. Vuosina 2011-2014 toteutetussa Vaikuttava sirkus -hankkeessa (2013a) on tutkittu sirkuksen vaikutuksia perhetyöhön. Tutkimuksessa mainitaan, että ”perhetyön ja perhekuntoutuskeskuksen työntekijät ovat havainneet, että perheen sisäinen vuorovaikutus kehittyy, kun vanhemmat tekevät temppuja yhdessä lastensa kanssa. He oppivat toimimaan yhdessä”. (Kinnunen ja Lidman 2013, 30)

3.4 Kokemus

Kokemuksen kuvaileminen ei ole mitenkään yksiselitteistä. Yleensä sen tarkastelu tapahtuu eri filosofoiden kautta. Niiniluoto (2002, 14) yhdistää kokemuksen neljään eri filosofiseen suuntaukseen, joita ovat estetiikka, kasvatusfilosofia, tieteenfilosofia ja uskonnon filosofia.

Estetiikkaan viitattaessa hän tarkoittaa taideteosten ja luonnon herättämiä esteettisiä elämyksiä ja kasvatustilanteita liittyy kokemuksista oppimiseen. Tieteenfilosofiassa kokemus-käsitettä tarvitaan erottamaan empiirinen ja rationaalinen tiede sekä havaintojen tekemiseen tutkimuksissa ja kokeissa. Uskonnon filosofiaan liittyvät tunteet ja kokemukset heräämisestä, hurmiosta ja nöyryydestä.

Fenomenologinen filosofia tarkastelee asioita ja tapahtumia sellaisena kuin ne ilmenevät tietoisuudelle (Tieteen termipankki). Perttula (2011, 116-117) pohtii, mitä kokemus on fenomenologisen erityistieteen näkökulmasta ja toteaa, että kokemus on merkityssuhde, jossa subjekti ja objekti liittyvät yhdeksi kokonaisuudeksi kokemuksen rakenteen avulla. Tajunnallisen toiminnan suuntautuessa oman toiminnan ulkopuolelle seuraa elämys ja elämyksen kautta todellisuus saa merkityksen. Kokemukseen vaikuttavat ne asiat, joihin ihminen on suhteessa sekä se, missä elämäntilanteessa hän on juuri siinä hetkessä.

Perttula (2011, 123-132) kutsuu erilaisia kokemuksia myös kokemuslaaduiksi, joita ovat tunne, intuitio, tieto ja usko. Perttula tiivistää, että ymmärrys tarkentuu tunteen ja intuition avulla ja jäsentyy tiedon ja uskon avulla. Hänen mukaansa tunteet ilmentyvät välittömästi ja niistä valtaosa on kehotunteita. Perustunteita ovat ilo, suru, onnellisuus, viha, inho ja pelko. Intuutiot antavat nykyhetkelle merkityksiä. Intuitio on tunnistettava tila, siihen liittyy eräänlaista varmuutta. Intuition kokemus on ihmiselle itselleen todellinen, ja se ohjaa toteuttamaan intuition osoittamia tekoja itsetiedostuksen ansiosta. Perttulan mukaan kokemukseen liittyvään tietoon sisältyy aina aihe, joka on ihmisen oman työn tulosta. Tietoa voidaan verrata ja jakaa, se on luotettavaa, objektiivista ja varmaa. Usko on kestävä, tiedon lailla rakennettua ymmärtämistä. Tämänhetkiset tiedeyhteisöt uskovat yhdessä hyväksytyyn, kun ennen on uskottu totuuteen.

4 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää perheiden kokemuksia Sirkus Magentan tarjoamassa perhesirkuksessa. Aihealueen rajaamiseksi lasten ikäryhmiksi valikoitui 2-5-vuotiaat. Nämä ovat myös Sirkus Magentan suosituimmat perhesirkusryhmien ikäryhmät. Tavoitteena oli selvitetyksen tietojen perusteella arvioida millä tavoin perhesirkus tukee lasten kehitystä sekä tarkastella miten perhesirkusharrastus sopii Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016, 8-10) julkaise-miin varhaisvuosien fyysisiin suosituksiin ohjatun liikunnan osalta.

Suosittelun mukaan ohjatussa liikunnassa tulisi oppia uusia taitoja muiden lasten kanssa turvallisten aikuisten innostamana. Ohjaajan tulisi kuunnella lasta ja lapsen tarpeita suunnitellessaan toimintaa, jotta lapsi saisi onnistumisen kokemuksia. Kaikentasoisten liikkujien tulisi

olla helppo tulla mukaan toimintaan, eikä osallistumismahdollisuutta saisi rajoittaa lapsen terveys, sukupuoli, perhe, kieli, kulttuuri tai muut tekijät.

4.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Suunnitteluvaiheeseen kuului työelämän yhteistyökumppanin kanssa opinnäytetyön kohteesta sopiminen, perhesirkuksen toiminnan kartoitus kansallisesti ja kansainvälisesti, aiempien perhesirkustutkimusten kartoitus, tutkimusongelman sekä -kysymysten pohtiminen ja valinta sekä toteutettavan tutkimustavan valitseminen. Alusta asti, jo suunnitteluvaiheessa, on otettu huomioon opinnäytetyön toteutuksen luotettavuus ja eettisyys tutustumalla hyvään tutkimuskäytäntöön, tutkimuksen validiteetin ja reliabiliteettiin sekä selvittämällä lapsia koskevan tutkimukseen tarvittavat luvat.

Sirkus Magenta toteuttaa perhesirkusta sosiaalisen sirkuksen periaatteiden mukaisesti. Tutkimustietoa etsiessä selvisi, ettei puhtaasti perhesirkuksesta löydy tutkimuksia. Vaikuttava sirkus -hankkeessa (2013) oli tutkittu sosiaalisen sirkuksen perhesirkusryhmiä, joita oli tarjottu haastavissa perhetilanteissa oleville perheille, ja tällöin tutkimustapa oli kvantitatiivinen eli määrällinen sekä kvalitatiivinen eli laadullinen. Ajatuksena oli toteuttaa määrällinen kysely samantapaisena, ja samalla tiedostaen, että tutkittavien määrän ollessa pieni pelkkä määrällinen tutkimus ei tulisi riittämään kattavan tutkimusaineiston saamiseksi, vaan tarvittiin laadullinen lähestymistapa lisäämään tutkimuksen validiutta.

Vilkan (2015, 70) mukaan monimetodista tutkimustapaa eli triangulaatiota käytetään yleensä silloin, jos tutkimusaiheesta on vähän tietoa, jotta mittaristosta saadaan kattava ja luotettava. Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2013, 185) toteavat, että mikäli tavoitteena on saada selville mitä ihmiset ajattelevat, tuntevat, kokevat tai uskovat, käyttökelpoisia menetelmiä ovat haastattelut, kyselylomakkeet ja asenneskaalat. Näin tutkimusmenetelmiksi valikoitui kyselyhaastattelu, jonka analysointi toteutettaisiin sekä määrällisen että laadullisen tutkimustavan mukaisesti.

4.2 Tutkimuskysymykset ja tiedonkeruumenetelmä

Tutkimuskysymyksiä on muokattu suunnitteluvaiheessa sekä toteutusvaiheessa. Ne ovat tarkentuneet teorian tiedon lisääntyessä ja tutkimuksen tavoitteiden tarkentuessa. Tutkimuskysymysten merkitys on suuri, sillä ne määrittelevät tutkimuksen laajuuden. Vaihtoehdot tavoitteeksi olivat aluksi hyvin laajalla skaalalla vanhemmille tehtävästä temppuohjekirjasta lähtien. Tavoite tarkentui lasten kehityksen tukemisen tarkasteluun sekä liikuntasuositukseen vähitellen.

Päätös opinnäytetyön tekemisestä tutkimuksellisesti oli sopiva uuden oppimisen haaste opinnäytetyön tekijälle. Lopulliset tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten perheet kokevat perhesirkuksen tukevan lapsen kehitystä?
2. Miksi perheet ovat valinneet perhesirkuksen harrastukseksi?
3. Millaisia kokemuksia perheet ovat saaneet perhesirkuksesta?
4. Onko perhesirkus lisännyt perheen sisäistä vuorovaikutusta, ja mitä eroja perheiden kokemuksissa vuorovaikutukseen on, jos lapsen kanssa käy sama tai eri vanhempi joka kerralla?

Toteutusvaiheeseen kuului survey-kyselyn tekeminen ja testaaminen, tutkimusluvan allekirjoittaminen, lähetekirjelmän kirjoittaminen sekä valmiin kyselyn lähettäminen perheille. Ennen valmista kyselyä testikyselyyn vastasi kolme neljästä eri henkilöstä, joilla oli ollut jonkinlaista perhesirkuskokemusta Sirkus Magentassa. Kyselyä paranneltiin palautteen mukaan. Testikyselyn vastaajat kommentoivat kieliasua, kysymysten laatua sekä pohtivat kuinka monimerkityksellisiä jotkut kysymykset olivat. Tutkimusluvan allekirjoittamisen ja kyselyn muokkaamisen jälkeen se lähetettiin marraskuun lopussa kaikille vuonna 2017 perhesirkukseen osallistuneille perheille, joita oli yhteensä 190. Vastausaikaa oli kaksi viikkoa. Perheille lähetettiin sähköpostitse muistutusviesti heti joulukuun alussa.

Tiedonkeruumenetelmänä toimi sähköpostiliitteenä lähetetty kysely. Kyselylomakkeessa (Liite 1) kysyttiin perheiden hyvin suppeiden taustatietojen lisäksi kysymyksiä kuudesta eri aihealueesta, joilla pyrittiin saamaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. Aihealueita olivat 1. perhesirkuksessa opitut asiat, 2. lapsen mielenkiinnon kohteet perhesirkuksen aikana, 3. aikuisten mielenkiinnon kohteet perhesirkuksen aikana, 4. muut kuin sirkustaidot, 5. perhesirkuksen huiput ja notkahdukset sekä 6. perhesirkuksen sopivuus harrastuksena ja lisätietoja.

4.3 Tulosten käsittely ja analysointi

Vilkan (2007, 106-148) mukaan määrällisen aineiston käsittelyyn kuuluu saadun aineiston tarkistus, tietojen syöttö ja tallennus numeraaliseen muotoon. Tiedot kerätään havaintomatriisiin, johon kirjataan kaikkien lomakkeiden tiedot niin, että yhdelle vaakariville kirjataan yhden vastaajan tiedot. Tämän jälkeen asteikkokysymykset ja monivalintakysymykset sanallistetaan tilasto-ohjelmalla tehtyjen palkkikaavioiden ja muiden grafiikoiden avulla. Tuloksia tulkitaan tutkimusongelman kannalta ja niistä tehdään johtopäätöksiä.

Kyselylomakkeessa oli yhteensä 40 kysymystä, joista seitsemän oli monivalintakysymyksiä, 22 Likert-asteikkokysymyksiä sekä 11 avoimia kysymyksiä. Likert-asteikossa 1-5 arvojen ääripäitä kuvattiin sanoilla ”paljon” ja ”vähän tai ei ollenkaan”. Kysymysten lisäksi lopussa oli Lisätietoja-kohta, jossa vastauksia voi täydentää.

Lapsen mielenkiinnon kohteet perhesirkuksen aikana

Lapsen mielenkiinto vaihtelee eri kerroilla, mutta voit hyvin vastata sen vastauksen, joka ensimmäisenä tulee mieleen, intuitiivisesti. Isomman lapsen kanssa voitte myös vastata yhdessä. Vastaukset asteikolla 1 paljon / 2 melko paljon / 3 kohtalaisesti / 4 melko vähän / 5 vähän tai ei ollenkaan.

12. Lapsi pitää sirkusvälineistä *

	1	2	3	4	5	
paljon	☐	☐	☐	☐	☐	vähän tai ei ollenkaan

Kuvio 2: Esimerkki kyselyssä käytetystä Likert-asteikosta

Vanhemmille lähetetetyssä kyselyssä käytettiin Google Forms -pohjaa, josta sai siirrettyä vastauskoon suoraan Excel-taulukko-ohjelmaan. Tutkimuksen määrällisen osion analyysi tehtiin monivalintakysymysten ja Likert-asteikkokysymysten osalta tutkien eri osa-alueiden jakautumista, keskiarvoja, keskihajontaa, moodia ja mediaania sekä yhdessä kysymyksessä ristiintaulukointia. Ristiintaulukointi oli tarpeellinen kahden eri ryhmän vertailussa, kun arvioitiin onko vuorovaikutuksessa eroa, kun vanhempi on aina sama tai vaihtelee eri kerroilla. Vastaukset koottiin taulukoiksi ja kuvioiksi, jotka havainnollistavat vastausjakaumaa tai mahdollistavat eri osa-alueiden vertailun.

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2013, 224) jakavat analyysitavat kahteen kategoriaan, jotka ovat selittäminen ja ymmärtäminen. Avointen kysymysten tavoitteena on toiminnan merkityksen ymmärtäminen. Tutustumalla aineistoon tarkasti se on mahdollista tiivistää yksinkertaisemmaksi ja tuoda eri näkökulmat näkyviksi sisällönanalyysin avulla. Tässä opinnäytetyössä avoimet vastaukset ovat olleet hyvin lyhyitä ja sisällönanalyysi on ollut mahdollista tehdä vain osasta kysymyksiä. Sisällönanalyysin avulla on saatu vastaus aikuisten kokemuksiin perhesirkuksesta. Muut vastaukset on tiivistetty ja eri näkökulmia on tuotu esille listaamalla.

5 Tutkimuksen tulokset

Tutkimus lähetettiin sähköpostiliitteenä 190 henkilölle. Vastausajan päätyttyä saatiin yhteensä 20 vastausta, jolloin vastausprosentti on 11. Vastaukset kerättiin tutkimustavalle ominaisella tavalla, määrälliset havaintomatriisiin ja laadulliset eriteltiin kysymyskohtaisesti analysoitavaksi. Kaikkiin tutkimuskysymyksiin löytyi vastaukset, ja niiden lisäksi avoimista vastauksista saa paljon muutakin lisätietoa, jota ei voinut ennalta aavistaa.

Perhesirkukseen osallistuu vaihtelevasti erilaisia kokoonpanoja. Vastauksissa oli eritelty isä ja lapsi, äiti ja lapsi, isä, äiti ja lapsi, äiti ja vaihtuva lapsi, äiti tai isä ja kaksi lasta sekä kaksi vanhempaa ja lapsi, jolloin vanhemmat voivat olla samaa tai eri sukupuolta keskenään. Syitä eri kokoonpanoihin selitettiin niin, että joissain perheissä vaihdellaan osallistuvaa aikuista sovitusti vuoroviikoittain. Epäsäännöllisten työaikojen tai muiden menojen mukaan toimintaan osallistuu vanhemmista hän, jonka aikatauluun se sopii paremmin. Pääsääntöisesti samalla kokoonpanolla käyvillä voi olla apuna toinen vanhempi tuuraamassa. Joissain perheissä osallistutaan molempien vanhempien voimalla koko lukukauden ja joissain vain aluksi. Joissain perheissä sama vanhempi käy aina lapsen kanssa kahdestaan. Näitä perheitä oli 6 (n=6). Osassa perheistä toimintaan osallistuu useampi lapsi samaan aikaan, ja kahden lapsen kanssa saattaa olla yksi vanhempi, joka vaihtelee tilanteen mukaan.

Perheistä yli puolet (55%) on käynyt perhesirkuksessa useammin kuin yhtenä lukukautena. Yhden lukukauden käyneistä 15% (n=3) on aloittanut keväällä ja noin kolmasosa (n=6) on osallistunut perhesirkustoimintaan ensimmäisen kerran syksyllä 2017. Vastauksista käy ilmi, että lapsen osallistuminen on suurimmalle osalle tärkeämpää kuin oma sitoutuminen, vaikka monessa perheessä yksi vanhemmista on enemmän sitoutunut. Sitoutumisen syyinä on joko oma tai lapsen innostus harrastukseen.

5.1 Perhesirkus lisää lasten fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia taitoja

Tutkimuskysymys 1. Miten perheet kokevat perhesirkuksen tukevan lapsen kehitystä?

Perhesirkusharrastus on lisännyt lasten intoa liikkua yleisesti vapaa-ajalla, esiintymistä sekä vahvistanut luottamusta omiin taitoihin. Kaikki perheet ovat vastanneet, että tekevät sirkustemppeja muulloinkin kuin perhesirkuksessa, 75% (n=15) kotiloissa ja 25% (n=5) ilmoittaa esiintyvänsä ja esittävänsä taitojaan myös muille.

”Uskallusta ja luottamusta omiin taitoihinsa, pariakrobaattisia temppeja, pallon heittämistä, ohjeiden kuuntelemista ja niiden mukaan toimimista” (Vastaja 20)

Perheet kokevat lasten saavan mahdollisuuksia kehittyä erityisesti liikunnallisissa ja sosiaalisissa taidoissa. Liikunnallisista taidoista tuotiin esiin akrobatia, paritemput ja tasapaino sekä yksittäisiä liikkeitä, kuten rapukävely, trampoliinilla hyppiminen ja pallon heitto. Myös yleisesti fyysisten ja motoristen taitojen kehittyminen mainittiin. Lapset ovat oppineet vartalon hallintaa, oman kehon tuntemusta sekä uusia leikkejä.

Perhesirkus kehittää vanhempien mielestä hyvin paljon sosiaalisia taitoja. Ryhmässä toimiminen kehittää lapsen taitoa toimia yhteistyössä muiden lasten ja aikuisten sekä oman vanhemman kanssa. Lapsi oppii odottamaan omaa vuoroaan, kuuntelemaan ohjeita, toimimaan ohjeiden mukaan, huomioimaan toisia sekä olemaan vuorovaikutuksessa.

”Taitoa toimia ryhmänä, odottaa vuoroaan, kuunnella ohjeita ja toimia niiden mukaan. Rohkeutta esiintyä.” (Vastaja 18)

Psyykkisten taitojen kehittyminen näkyy siinä, että lapsen itseluottamus kehittyy. Se onnistuu perhesirkukseen luodussa hyväksyvässä ilmapiirissä, kun lapset saavat vapaasti olla omia itsejään, tuoda tunteitaan esiin vapaasti tai kun he rohkaistuvat tekemään jonkin haastavan asian, joka aluksi pelottaa. Vanhempien kannustus, tuki ja kärsivällisyys auttavat lasta onnistumaan.

5.2 Perhesirkus on liikunnallisesti monipuolinen harrastus

Tutkimuskysymys 2. Miksi perheet ovat valinneet perhesirkuksen harrastukseksi?

Perheet arvostavat harrastusta, joka tukee lapsen kehitystä ja koko perhe voi osallistua toimintaan. Sirkustoiminnasta löytyy kaikille sopivia osa-alueita, ei kilpailullisessa ilmapiirissä.

”Mukava liikunnallinen harrastus, joka ei kuitenkaan vaadi muuta kuin osallistumisen. ” (Vastaja 16)

”Sirkus on monipuolinen ja monimuotoinen harrastus. Kaikille löytyy jotain mieluista ja jotain missä on hyvä.” (Vastaja 18)

Osa vanhemmista on halunnut valita harrastuksen, johon lapsi itse on osoittanut kiinnostusta tai he ovat etsineet liikunnallisesti aktiiviselle lapselle sopivaa toimintamuotoa. Osa on kiehdonut sirkuksen hyväksyvä ilmapiiri.

”Sirkuksen monipuolisuus kiehtoo; sen sisältä löytyy niin paljon erilaisia mahdollisuuksia. Liikunnallisuus ja lapsen mahdollista kehittää itseään motorisesti monin tavoin. Koko perheen yhteinen harrastus. Parantaa lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta.” (Vastaaja 2)

”Lapsi on melko arka ja varovainen liikkumaan ja alkuun tämä oli tärkeä motiivi. Nyt 1,5 vuoden jälkeen käymme, koska perhesirkus on hauskaa, mukavaa ja tuttu harrastus lapselle.” (Vastaaja 5)

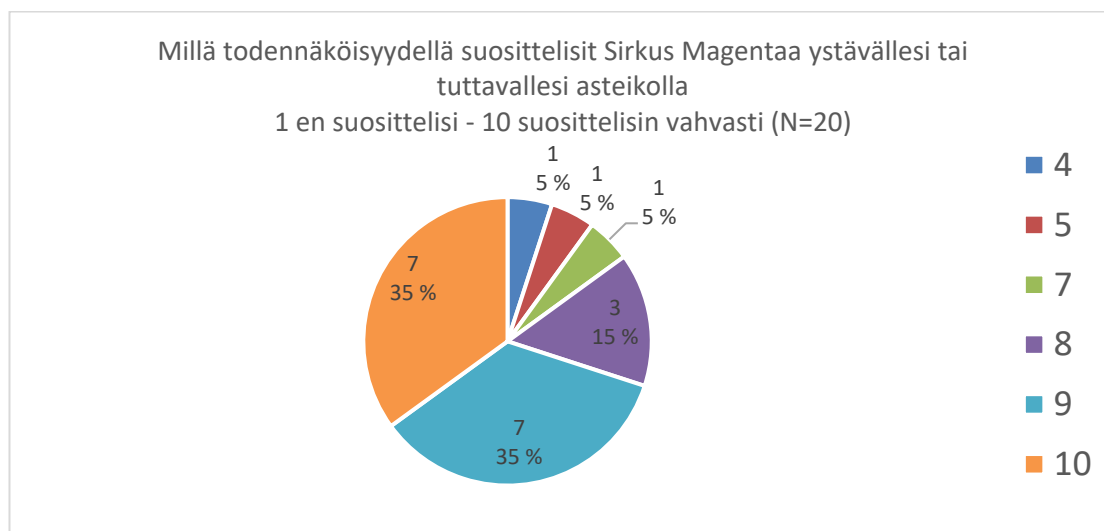
Osa perheistä valitsi harrastuksen myös toisten suosittelemana, mutta he eivät erittele, mikä juuri sai heidät kiinnostumaan. Osalle on tärkeää harrastuksen läheisyys kotiin tai päiväkotiin sekä sirkustoiminnan ajankohta. Osa on löytänyt harrastuksen sattumalta.

”Hieman sattumalta, googlasimme mahdollisia harrastuksia 4-vuotiaalle. Emme halunneet vielä varsinaista urheiluharrastusten vaan jotain, joka kehittää kehon hallintaa ja liikkumista ja on hauskaa. Sirkus Magenta löytyi sitä kautta.” (Vastaaja 13)

5.3 Perhesirkuksessa oppii uusia temppuja ja voi iloita lapsen onnistumisista

Tutkimuskysymys 3. Millaisia kokemuksia perheet ovat saaneet perhesirkuksesta?

Kysyttäessä kuinka todennäköisesti perheet suosittelisivat toimintaa asteikolla 1-10 keskiarvo oli 8.6 (ka=8,6). Moni perusteli syitä sillä, että perhesirkus sopii kaikille. Eriteltäessä millaisille perheille perhesirkus erityisesti sopii eniten ääniä sai vaihtoehto leikkisät (n=16), toiseksi liikunnalliset (n=15) ja kolmannen sijan jakoi rennot ja vauhdikkaat (n=12) perheet.

Kuvio 3: Todennäköisyys suosittelulle -jakauma

Sisällönanalyysin tuloksena voi todeta, että perhesirkuksen leikkimielisessä ilmapiirissä lapsen ja aikuisen huippuhetkiä ovat liikunnallisten temppujen ja taitojen oppiminen yhdessä ammattitaitoisen ohjaajan rohkaisemana. Perheet ovat vastanneet kysymykseen ”28. Mikä on perhesirkuksessa parasta?” hyvin samantapaisesti. Yksi vastaajista on jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen. Aika oman lapsen kanssa ja lapsen ilon näkeminen ja kokeminen nousivat esiin vahvasti. Muita positiivisia tilanteita ovat uusien temppujen oppiminen ja yhteiset onnistumisen kokemukset. Perheet nauttivat ilmapiirissä, jossa ei suoriteta ja liikkuminen tapahtuu kuin huomaamatta.

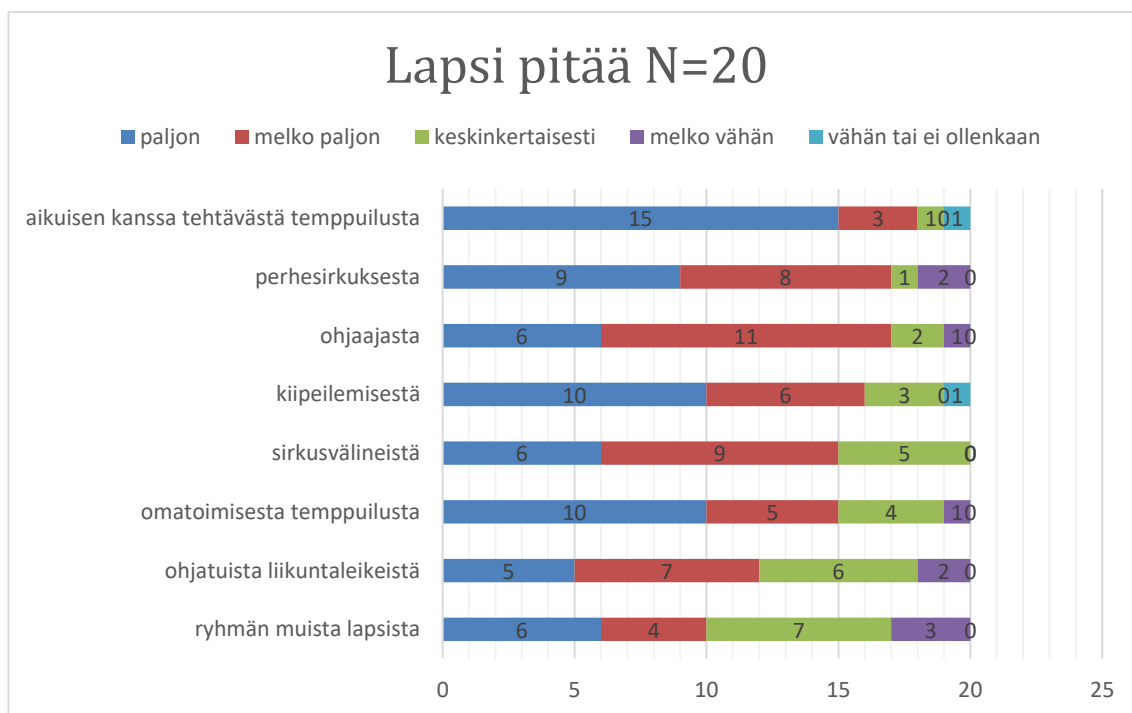
”Lapsen kanssa yhdessä tekeminen ja kummankin taitojen haastaminen. Yhteistyön kehittymisen ja yhdessä onnistuminen.” (Vastaaaja 15)

Negatiivisia asioita on ollut vähemmän. Neljä vastaajaa (20%) on jättänyt kysymyskohdan tyhjäksi ja yksi heidän lisäksi on kirjoittanut, että negatiivisia asioita ei ole. Ne asiat, joita mainitaan, ovat olleet tilanteita, joissa lapsi on ollut väsynyt ja se on vaikuttanut hänen käyttäytymiseensä, ohjaajien valmistautumattomuus, ohjaajien taito antaa huomiota lapsille, tilanteet, joissa lapsi pelästyy, toisten perheiden käyttäytyminen sekä ohjaajan painostus temppuun, johon lapsi ei sillä hetkellä ole ollut valmis.

”Välillä tuntuu että ohjaaja ei ole panostanut tuntiin. Ohjaajien välillä paljon eroja esim tuntien haasteellisuuden suhteen. Joka tunnilla tehty kuitenkin jotakin mukavaa.” (Vastaaaja 17)

Kaikki eivät pidä samoista asioista, joten sekä lapsilta että aikuisilta kartoitettiin, mitkä ovat heidät mielestään mukavia osa-alueita perhesirkuksessa. Lasten suosikkeja ovat olleet yhdessä vanhemman kanssa harrastaminen ja temppuilu, juoksuleikit, sirkusvälineet ja yleisesti energian purkamisen sekä uusien asioiden oppiminen. Perheen aikuiset ovat oppineet perhesirkuksessa monia asioita, kuten erilaisia lattia-akrobatia-temppuja, pariakrobatiaa, uskallusta välineiden kokeiluun, hauskoja leikkejä, uusia tapoja touhuta lapsen kanssa, tasapainoilla, yhteistyötä, liikunnan iloa, kehonhallintaa, uskallusta olla lapsen temppualueena, hauskoja ideoita ja uusia liikkeitä, temppuja yhdessä lapsen kanssa, lapsen kanssa tiimityöskentelyä, temppuilla sirkusvälineillä ja jongleerausta huiveilla ja palloilla.

Kyselyssä kysymyksiin 12-19 (Kuvio 4) vanhempi vastasi lapsen puolesta tai hänen kanssaan asioista, joista hän pitää. Tietoa siitä, oliko lapsi mukana vastaamassa, ei kysytty. Aikuisten lempiasioita on selvitetty kysymyksissä 21-27 (Kuvio 5). Osassa kysymyksistä on sama teema, jotka koskevat temppuilla perheenjäsenen kanssa, ohjaajaa, sirkusvälineitä ja muita ryhmän jäseniä. Näistä neljästä teemasta lapset ovat pitäneet aikuisia enemmän vain ohjaajasta.

Kuvio 4: Lapsi pitää -jakauma kysymyksiin 12-19

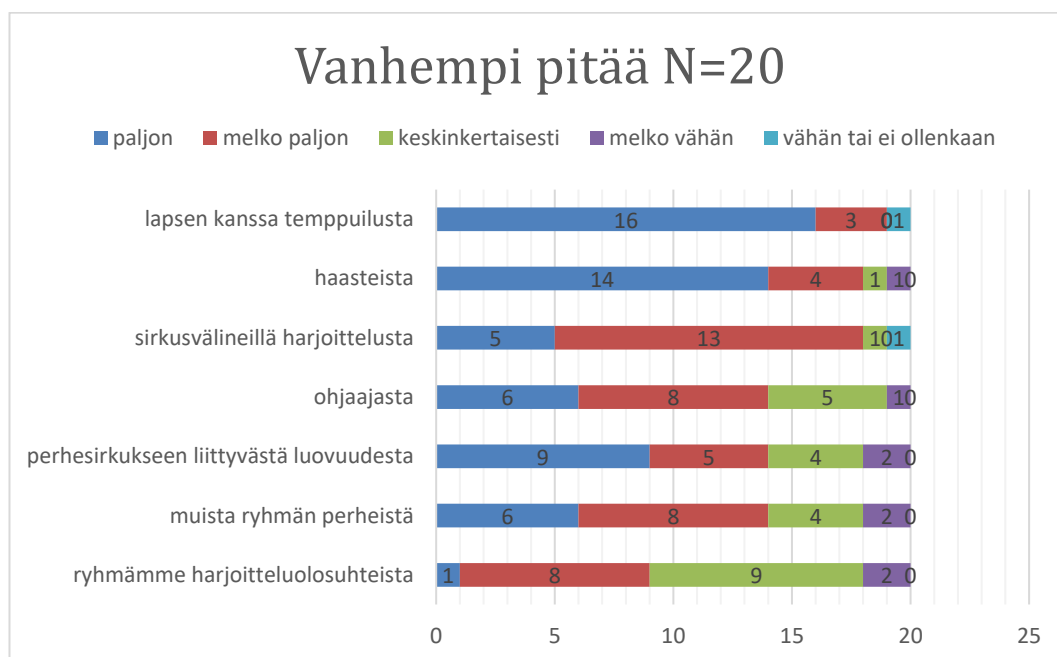
Vastauksista (Kuvio 4) selviää, että lapsista 90% (n=15) piti aikuisen kanssa tehtävästä tempuilusta paljon. Suosikkeja, joista pidettiin paljon olivat myös omatoiminen tempu (50%, n=10) sekä kiipeily (50%, n=10). Suurin keskihajonta (kh=1,09) on kysymyksellä ”15. Lapsi pitää ryhmän muista lapsista”. Vastaukset ”melko vähän” ja ”vähän tai ei ollenkaan” jäivät vähäisiksi kaikissa osa-alueissa.

Kysyttäessä mitä perhesirkus vaatii aikuiselta vastaajat ovat listanneet asioita, jotka heidän mielestään kuuluvat perhesirkuksessa olemiseen. Osa kokee, että tärkeintä on halu osallistua, asenne toimintaa kohtaan tulee olla sellainen, että pystyy leikkimieliseen ja yhteistyötä vaativaan toimintaan sekä lapsen tukemiseen eri tilanteissa. Perheet kokevat, että perhesirkus lisää rohkeutta, sillä siellä voi harjoitella heittäytymiskykyä, esiintymistä sekä kokeilla uusia asioita. Osa vanhemmista on sitä mieltä, että perhesirkus on harrastus, joka ei vaadi muuta kuin sen, että saapuu paikalle ja osallistuu.

”Ei vaadi taitoja, halua oppia ja kiinnostusta olla mukana vain.” (Vastaaja 3)

Osan mielestä harjoittelu on välillä yllättävänkin rankkaa, joten fyysisen toiminnan kautta voi parantaa kuntoa, ketteryyttä sekä liikkuvuutta. Itsestään oppii myös asioita, kuten kuinka sieittää lapsen kiukuttelua muiden läsnäollessa tai miten osaa houkutella lasta tekemään asioita, joita ohjaaja ehdottaa.

Vastauksista (Kuvio 5) selviää, että aikuisista 80% (n=16) pitää lapsen kanssa temppuilusta paljon ja 5% (n=1) vähän tai ei ollenkaan. Harjoitteluolosuhteet jakavat mielipiteitä, keskiarvo (ka=2,6) on vanhempien vastauksissa heikoin, moodin ja mediaanin ollessa 3 (Mo=3, Md=3). Vanhemmat pitävät haasteista ”paljon” (n=14) ja sirkusvälineistä pidetään enimmäkseen ”melko paljon” (n=13).

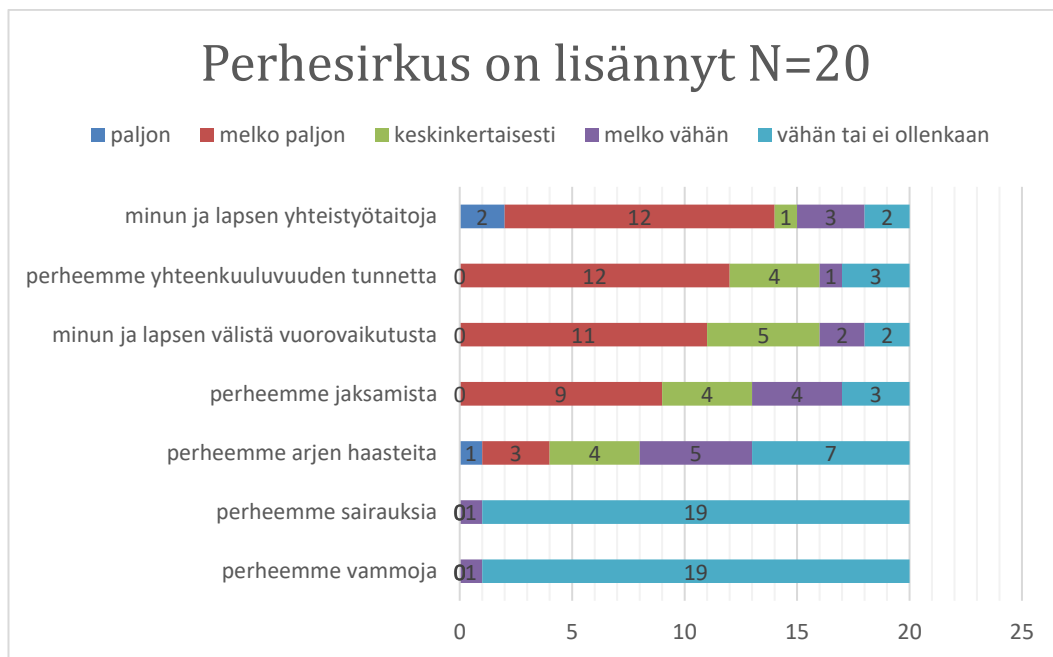

Kuvio 5: Aikuinen pitää -jakauma kysymyksiin 21-27

Kokemukset siitä, miten perhesirkus vaikuttaa perheeseen ovat myös melko vaihtelevat. Kysymykset 29-35 käsittelivät asioita, joita perhesirkus on lisännyt. Vastauksista (Kuvio 6) voi päätellä, että perhesirkus lisää lapsen ja vanhemman yhteistyötaitoja, perheen yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Vastaaajista 60% (n=12) on vastannut, että yhteistyötaidot sekä yhteenkuuluvuuden tunne on lisääntynyt ”melko paljon”. Lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus on lisääntynyt 55% (n=11) vastaajista.

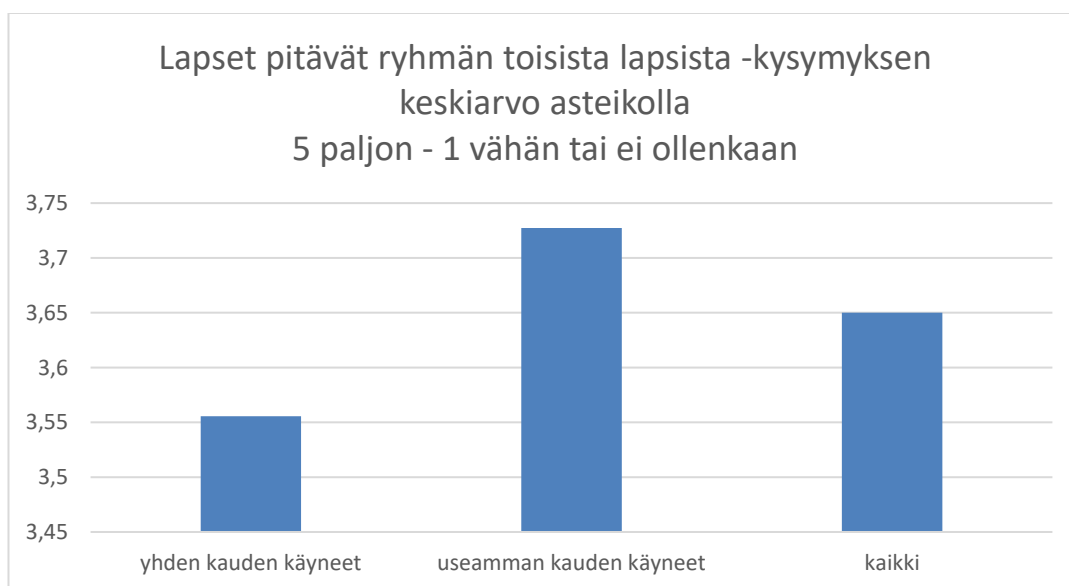
Perhesirkuksesta aiheutuu harrastajille sairauksia tai vammoja vähän tai ei ollenkaan (5%). Vastauksissa on valittu vaihtoehto ”paljon” kahdessa kysymyksessä, perhesirkus on lisännyt ”30. Minun ja lapsen yhteistyötaitoja” (n=2) sekä ”31. Perheemme arjen haasteita” (n=1). Lähes puolet, 45% (n=9) on sitä mieltä, että perhesirkus lisää myös jaksamista.

”Lapsi on toisinaan ollut illalla todella väsynyt ja häntä on vaikea suostutella mukaan, eikä mikään tunnu sujuvan. Usein lapsi piristyy kuitenkin alun jälkeen.” (Vastaaaja 5)

Kuvio 6: Perhesirkus on lisännyt -jakauma kysymyksiin 29-35

Eroa perheillä, jotka olivat käyneet yhden kauden (n=9) ja niillä, joilla oli kokemusta useammasta kuin yhdestä kaudesta (n=11) löytyy jonkin verran. Yhden kauden käyneillä Lapsi pitää -jakaumassa keskiarvo on parempi viidessä eri kohdassa. Näitä ovat perhesirkus, sirkusvälineet, omatoiminen temppuilu, ohjaaja ja aikuisen kanssa tehtävä temppuilu. Pidempään käyneiden lasten mielestä mukavimpia asioita ovat olleet ohjatut liikuntaleikit, ryhmän muut lapset (Kuvio 7) sekä kiipeileminen.

Kuvio 7: Yhden ja useamman kauden käyneiden lasten ero

5.4 Perhesirkus lisää perheen vuorovaikutusta sekä yhteistyötaitoja

Tutkimuskysymys 4. Onko perhesirkus lisännyt perheen sisäistä vuorovaikutusta ja mitä eroja perheiden kokemuksissa vuorovaikutukseen on, jos lapsen kanssa käy sama tai eri vanhempi joka kerralla?

Vastauksista (Kuvio 6) voi todeta, että lähes kaikki (90%) ovat sitä mieltä, että vuorovaikutus on lisääntynyt jossain määrin. Toimivaa vuorovaikutusta tarvitaan myös hyvään yhteistyöhön, joka oli tulosten mukaan selkeästi lisääntynyt kaikista eniten.

Vastausten perusteella 20 perheestä noin kolmasosa (n=6) käy aina samalla kokoonpanolla ja loput kaksi kolmasosaa (n=14) vaihtelevat kokoonpanoa. Puolella näistä perheistä (n=7), joissa aikuinen on vaihdellut, on ollut tavoitteena, että sama vanhempi käy lapsen kanssa. Suurin osa pyrkii siihen, että lapsella on mukana aina sama vanhempi.

”Isä pääsääntöisesti osallistuu. Äiti tuuraa välillä.” (Vastaaja 1)

”Sirkus on tyttären ja äidin yhteinen kiva juttu. Nyt tosin tytär on alkanut puhua siitä, kuinka pikkuvelikin on kohta niin iso, että pääsee mukaan.” (Vastaaja 16)

Vanhempien kokemus vuorovaikutuksen lisääntymisestä (Taulukko 1) on ollut vaihtelevaa. Yli puolet (55%) kokee, että vuorovaikutus on lisääntynyt ”melko paljon”. Perheillä, joilla on sama vanhempi joka kerran, on vuorovaikutus lisääntynyt enemmän. Perheistä 67% (n=4) on vastannut, että vuorovaikutus on lisääntynyt ”melko paljon” ja 33% (n=2) on vastannut, että vuorovaikutus on lisääntynyt ”keskinkertaisesti”. Vastaavasti perheissä, joissa vanhemmat ovat vaihtuneet, ”melko paljon” on vastannut 50% (n=7), ”keskinkertaisesti” 21,5% (n=3), ”melko vähän” 14,25% (n=2) ja ”vähän tai ei ollenkaan” 14,25% (n=2).

Taulukko 1: Vanhemman vaihtumisen tai samana pysymisen vaikutus koettuun vuorovaikutuksen lisääntymiseen

	vanhemmat vaihtuvat eri kerroilla	sama vanhempi joka kerran	kaikki
n=	14	6	20
	%	%	%
paljon	0	0	0
melko paljon	50	67	55
keskinkertaisesti	21,5	33	25
melko vähän	14,25	0	10
vähän tai ei ollenkaan	14,25	0	10
Yhteensä	100	100	100

6 Pohdinta

Lasten kehitysvaiheita on tutkittu valtavasti, ja niistä on voitu luoda raamit normaalille kasvulle ja kehitykselle. Vastasyntynyt oppii jotain uutta joka päivä, ja aluksi uudet asiat liittyvät vahvasti kehoon ja sen liikuttamiseen. Voidaan puhua motorisista taidoista. Motoristen taitojen korostaminen lapsuudessa on välttämätöntä, ja yleensä lapsi onkin todella liikkuvainen luonnostaan. Mahdollistamalla turvallisen oppimisympäristön ja liikunnallisen elämäntavan voi olla lapselle paljon hyötyä tulevaisuudessa. Alle kouluikäisten lasten liikunnallisesti aktiivisen elämäntavan tukeminen on tärkeää, jotta kehitysvaiheiden mukaiset motoriset taidot kehittyvät. Uusien suositusten avulla voidaan lapsen liikunnallista aktiivisuutta tukea niin varhaiskasvatuksessa, kotona kuin eri järjestöissä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön (2016a) laatimat varhaisiän liikunnallisen aktiivisuuden suositukset korostavat iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Tutkimukseni osoittaa, että juuri näitä asioita on tarjolla myös Sirkus Magentan perhesirkuksessa. Perheliikuntaa on alettu kehittää, kun kaupungistuvassa yhteiskunnassa normaalin liikunnan on havaittu jäävän vähäiseksi. Nykyisin normaaliin elämään kuuluva liikunta vähenee entisestään kun digilaitteet ovat yleistyneet. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää löytää perheelle sopivat tavat liikkua. Aikuisen esimerkillä on hyvin suuri merkitys.

Lasten liikunnallisen aktiivisuuden suositukset on jaettu yhdeksään eri osioon. Perhesirkus tukee lasta niin hyvin, että se sopii lähes kaikkiin yhdeksään kohtaan. Olin valinnut tarkempaan tarkasteluun seitsemännen osion (Kuvio 1), joka käsittelee ohjattua liikuntaa ja onnistumisen elämyksiä. Sirkus Magentalla näitä onnistumisen elämyksiä tulee vanhempien mukaan paljon. Sen mahdollistaa luova, leikkimielinen ja vapaa ilmapiiri, joka on perhesirkukselle ominaista.

Suositukset on tehty, jotta lapsi voisi kehittyä motorisesti aikuisten kanssa ja tukemana. Tekemäni tutkimuksen tulosten mukaan psyykkisten ja sosiaalisten taitojen lisäksi lapsen motoriset taidot kehittyvät perhesirkuksessa hyvin monipuolisesti. Vanhempien on mahdollista seurata lapsen kehitystä ja tukea häntä. Samalla kehittyvät vuorovaikutus ja yhteistyötaidot kuin huomaamatta.

Miten perhesirkus siis tukee lapsen kehitystä? Lasten perusliikkumistaidot vahvistuvat ja monenlaiset motoriset taidot kehittyvät. Psyykkiseen kehitykseen kuuluvat oppimisvalmiudet, kieli ja kommunikaatio, itsetunto sekä tunne-elämä. Kaikki nämä osa-alueet voivat vahvistua perhesirkuksen avulla. Sosiaalisia taitoja pääsee harjoittelemaan vertaisryhmässä, ja aikuisen kanssa tempujen tekeminen turvallisessa ympäristössä vahvistaa hyvää vuorovaikutussuhdetta. Yhteenvetona voi sanoa, että perhesirkus kehittää sekä fyysisiä, psyykkisiä että sosiaalisia taitoja, joita lapsi tarvitsee tasapainoiseen elämään.

Perhesirkus on lisännyt lasten taitoa ja halua esiintyä. Aika harva välttyy nykypäivänä esiintymisiltä. Samalla kun lapsi voi temppuilla pariakrobatitemppuja aikuisen kanssa, opitaan tärkeitä yhteistyötaitoja, joita tarvitaan elämässä jatkuvasti. Temppua ei voi tehdä ilman, että molemmat ovat tietoisia siitä, mitä ollaan tekemässä. Tempussa jokaisella on oma tehtävä, joka tulee tehdä niin hyvin kuin osaa, ja samalla on luotettava toiseen, että hänkin tekee oman tehtävänsä niin hyvin kuin pystyy. On kuunneltava ja vaistottava, mitä toinen kehollaan viestii. Ja perhesirkuksessa nämä asiat oppii samalla kun tehdään hauskoja asioita, kuin huomaamatta.

Vanhemmat toteavat, että juuri perhesirkusharrastus on lisännyt lasten liikkumista vapaaajalla. Liikkumisaktiivisuus lapsena on usein tie aktiiviseen liikkumiseen myös aikuisena, ja liikunta on yksi tärkeä osa kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Lapsen itsetunto myös kasvaa, kun lapsi rohkaistuu ja voittaa pelkonsa uusien asioiden kokeilemisessa. Hyvä itsetunto on tärkeä osa resilienssiä, joka tarkoittaa kapasiteettia ja kykyä selviytyä haasteista, joita elämän aikana jokainen kohtaa.

Mikäli lapsen into sirkusharrastukseen jatkuu perhesirkuksen jälkeen, hänellä on hyvät mahdollisuudet saada harrastus, joka säilyy myös murrosiän jälkeen. Monessa liikunnallisessa harrastuksessa kärsitään drop out -ilmiöstä, kun tavoitteet ja sitoutuminen kasvaa eikä nuori joko mahdu mukaan huipputiimiin tai sitten harjoittelutahti käy liian kiivaaksi pysyä mukana. Sirkus on maailma, jossa on helpompi pysyä mukana, sillä sitä voi harrastaa ihan millaisin lähtökohdin vain, ja siinä on niin monia osa-alueita, että aina on jotain uutta opittavaa. Hyvän itsetunnon myötä on myös rohkeampi kokeilemaan uusia asioita ja sitä kautta taas minkä tahansa uuden asian oppiminen on mahdollista.

Perhesirkuksen ohjauspaikan mukaan eri perhesirkusryhmille on tarjolla hieman erilaista toimintaa. Toiminnan suunnitteluun vaikuttavat tilan suuruus, telineet sekä mahdollisuus viedä paljon sirkusvälineitä paikalle. Osa vastanneista on kuvaillut lapsen pitävän trampoliinilla hyppimisestä, ja siihen on ollut mahdollisuus vain yhdessä viidestä eri harjoituspaikasta. Harjoitteluolosuhteiden osalta onkin aina haastetta, sillä Helsingissä liikuntapaikat ovat todella suurella käytöllä ja hyvien harjoittelupaikkojen saaminen on vaikeaa tai sitten niin kallista, että harrastusmaksut nousisivat lapsiperheille liian suuriksi. Tavoitteena on kuitenkin pitää maksut niin alhaisina, että mahdollisimman monilla perheillä olisi harrastukseen varaa.

Tutkimusryhmän pienuudesta huolimatta tuloksissa on nähtävissä, että niiden vanhempien, jotka osallistuvat aina lapsen kanssa samalla kokoonpanolla vuorovaikutus lapsen kanssa on parantunut enemmän kuin perheillä, joissa vanhempi vaihtuu. Mielestäni tämä on hyvä ottaa huomioon ja kannustaa perheitä siihen suuntaan, erityisesti niitä, joilla varhaisessa kiintymyssuhteessa on ollut haasteita.

Miksi perheet ovat valinneet perhesirkuksen harrastukseksi? Yleisimpiä motivaatioita ovat olleet lapsen kehityksen tukeminen, mahdollisuus harrastaa yhdessä lapsen kanssa perheelle sopivaan aikaan, harrastuksessa ei vaadita liikoa sekä joku toinen on suositellut toimintaa. Suositukseen on saattanut vaikuttaa Sirkus Magentan maine hyvää tekevänä yhdistyksenä sosiaalisen sirkuksen saralla sekä ammattitaitoiset ohjaajat. Sirkusharrastajilla on myös vahva tunne siitä, että sirkus sopii kaikille. Koen näin itsekin. Perheet, jotka valitsevat perhesirkuksen harrastukseksi ovat mielestäni sellaisia perheitä, jotka välittävät omasta ja lapsen hyvinvoinnista.

Mitä kokemuksia perheillä on perhesirkuksesta? Sekä aikuiset että lapset ovat oppineet paljon erilaisia taitoja, kuten pariakrobatia, jongleeraus ja muut motoriset taidot. Aikuiset pitävät erityisesti lapsen kanssa yhdessäolosta ja temppuilusta sekä lapsen kehityksen tukemisesta ja seuraamisesta. Lapset pitävät kaikesta liikkumisesta, juoksemisesta kiipeilemiseen ja mahdollisuuteen purkaa energiaa. Leikit, ohjaaja ja temppuilu ovat huippukivoja. Perheet ovat kokeneet ohjaajan ammattitaidoissa sekä harjoitteluolosuhteissa vaihtelua. Joskus on tuntunut siltä, että ohjaaja on valmistautumaton sekä jättää huomiotta lapset, ja joskus siltä, että ohjaaja on käsittämättömän taitava ottamaan huomioon koko ryhmän lapset ja aikuiset. Taito ohjata kehittyi iän myötä ja kokemuksen kautta. Olen iloisesti yllätynyt siitä, että kokemukset olivat pääosin niin positiivisia ja on hienoa, että ikäviäkin asioita uskallettiin ottaa esiin.

Perhesirkukseen kuuluvat vahvasti tunteet: on koettu iloa, pelkoa, riemua, häpeää, ärsytystä sekä vapautta. Hyväksytyksi tulemista sellaisena kuin on. Häpeän tunteita on koettu, kun oma lapsi on raivonnut tai käyttäytynyt sopimattomasti ja iloa taas silloin, kun lapsi ylittää itsensä tai aikuinen näkee, kuinka lapsi nauttii liikkumisesta. Perheet ovat kokeneet, että perhesirkus lisää yhteistyötä, perheen yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vuorovaikutusta. Olen itse ryhmiä ohjatessa huomannut tämän saman ilmiön, ja se oli suuri syy, miksi halusin tutkia asiaa tarkemmin. Lapsen ja aikuisen välisen yhteistyön tukeminen vaikuttaa positiivisesti.

Moni perhe on sitä mieltä, että he suosittelisivat Sirkus Magentaa hyvin todennäköisesti. Kaikki eivät olleet samaa mieltä asiasta, ja se on ymmärrettävää. Näiden perheiden tavoitteet eivät selvästi toteutuneet. Perusteluissa korostuivat harjoitteluolosuhteet sekä ohjaajan ammattitaito. Ohjaajan taidot kehittyvät ohjatessa, eikä aina voi onnistua vaikka yrittäisi parhaansa. Toisaalta vanhempien huoli siitä, että ohjaaja on vaatinut lapselta liikoa jonkin tempun suhteen, on vakava asia, johon täytyy puuttua. Ohjaajien kanssa olisi hyvä keskustella asiasta ja varmistaa, ettei sellaista tapahdu.

Osa perheistä toi esiin myös toisten perheiden käyttäytymisen olevan ikävin tapahtuma. Joidenkin perheiden vanhemmat eivät puutu jonossa ohittavien lasten käyttäytymiseen tai osallistuvat itse niin paljon, että kaikilla lapsilla ei ole aikaa hyppiä trampoliinilla. Koen, että

tämä on osittain myös ohjaajan taitoihin liittyvää organisointikykyä. Tiedostettaessa vanhempien vaihtuvuus eri kerroilla olisi hyvä kerrata ohjeistusta nopeasti läpi sen suhteen, kuinka toimitaan eri tilanteissa.

Yksi vanhemmista oli vastannut kaikkiin ”perhesirkus on lisännyt” -kysymyksiin ”vähän tai ei ollenkaan”. Kysymyksissä olisi pitänyt olla selkeästi myös ”ei kommenttia” vaihtoehto, jottei tulisi sellaista oloa, että joku on pakolla rastinut jonkin kohdan samalla lailla. Lisätietoja-kohtaan tämä vanhempi perusteli, että he ovat omilla valinnoillaan vaikuttaneet perheen sisäisiin vahvuuksiin eikä perhesirkus ole siihen vaikuttanut yksistään. Hyvä kommentti sinällään.

Lapset eivät pitäneet ryhmän muista lapsista. Tätä voi selittää sekä lapsen ikä ja sen mukainen kehitysvaihe tai lapsen persoonallisuus ja kyky tulla toimeen erilaisten lasten kanssa. Niillä perheillä, jotka olivat osallistuneet useamman kuin yhden kauden, oli parempi keskiarvo kysymyksessä, joka koski oman lapsen ryhmän toisista lapsista pitämisessä. Uskon, että tähän vaikuttaa se, että toiminta on melko lailla keskittynyt lapsen ja aikuisen väliseen yhteistyöhön, ja kun perheet käyvät pidempään, ehtii lapsikin tutustua paremmin muihin lapsiin.

Fenomenologisen filosofian mukaan kokemukseen vaikuttavat ne asiat, joihin ihminen on suhteessa sekä se, missä elämäntilanteessa hän on juuri siinä hetkessä. Kokemusten sanoittaminen ja esille tuominen vaihtelee siis monen asian johdosta. Pohdin myös sitä, millaisia eroja olisi syntynyt tuloksiin, jos kysyjä olisi Sirkus Magentan ulkopuolinen ja vastaukset olisi annettu johonkin muuhun tarkoitukseen kuin Sirkus Magentalle. Sillä on voinut olla merkitystä vastaajan tapaan vastata. Nyt minusta tuntuu siltä, että vastausten monipuolisuus on ollut totuudellista. Ajatukseen vaikuttaa sekä negatiivisten että positiivisten asioiden esille tuominen ja se, että erilaisia kokemuksia on ollut niin runsaasti.

6.1 Tulosten hyödyntäminen Sirkus Magentassa

Esittelin tuloksia Sirkus Magentalle ja he olivat tyytyväisiä siitä, että tulokset vahvistavat niitä ajatuksia, joita perhesirkus on oletettavasti antanut perheille. He pystyvät nyt kuvailemaan tarjoamaansa toimintaa varmemmin, ja sen hyötyjä voi tuoda esiin paremmin myös sosiaalisessa mediassa ja mainonnassa. Mainontaa on tosin tarvinnut tehdä hyvin vähän perhesirkusryhmiin, sillä ryhmät ovat hyvin suosittuja ja täyttyvät tiuhaan ilmankin.

Se, että perhesirkus on liikuntasuosittelun mukaista ohjattua toimintaa herätti myös keskustelua ja ylpeyttä. Sirkusta lähestytään usein taiteen näkökulmasta, joten hyvinvointivaikutukset liikunnan osalta lisäävät toiminnan laatua.

Keskustelimme kokemuksista ja toin esille tulosten myötä myös sen, että joku perhe on kokenut, että heidän lastaan on ohjattu tekemään sellaista liikettä, jossa selkä on tullut kipeäksi ja johon lapsi ei ole selvästi ollut vielä valmis. Se huolestutti. Asioissa on yleensä yhtä monta näkökulmaa, kuin on toimijoitakin. On mahdollista, että toiminnan ollessa sellaista, että lapsia kannustetaan ylittämään itsensä, voi se joistain perheistä tuntua vääräaikaiselta painostamiselta. Toisaalta, jos ohjaaja on omalla toiminnallaan aiheuttanut lapselle vamman, se on vakava asia. Sirkus Magentalla on luotu toimintatapa, jonka avulla ohjaajat tuovat esille tilanteita, joissa on syntynyt vaaratilanne tai joku on saanut vamman. Tilanteet avataan ja käsitellään monipuolisesti joka kerta. Tätä toimintatapaa aiotaan nyt muistuttaa ja saattaa perhesirkusohjaajille tieto opinnäytetyössä ilmeestä asiasta.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen pyrkimyksenä on koko prosessin aikana ollut totuuden etsintä ja tiedon luotettava kerääminen sekä julkaisu. Tutkimuskohteen ollessa rajattu ryhmä, on tutkimusmenetelmäksi valikoitunut kahden menetelmän yhteiskäyttö, triangulaatio, jotta tutkimuksen validiteetti olisi hyvä. Triangulaation valintaan vaikutti myös se, että perhesirkusta on tutkittu aiemmin kvantitatiivisin menetelmin ja kvalitatiivisesti voi selvittää ihmisten kokemuksia paljon laajemmin kuin numeerisesti.

Hyvään tieteelliseen käytäntöön (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2013) kuuluu tarkkuus ja luotettavuus. Olen pyrkinyt selostamaan tutkimuksen kaikki vaiheet todenmukaisesti ja tarkasti sekä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Tutkimusraportista selviää kuinka tutkimus on tehty, milloin se on tehty ja miten tuloksia on analysoitu. Analysoinnin tuloksia on pohdittu mahdollisimman laajasti. Kaikki tämä, jotta tutkimuksen voisi toteuttaa uudestaan samoilla menetelmillä.

Tutkimuksessa on tutkittu alle 15-vuotiaita lapsia. Eettisten ohjeiden mukaan tulee pyytää erillinen eettinen ennakoarviointi, jos vanhemmat eivät tiedä heidän lastaan tutkittavan. Tarkoituksena ei ole tutkia lapsia ilman vanhempien tietoa, joten tuota eettistä ennakoarviointia ei tarvinnut tehdä. Tutkimus lähetettiin vanhempien sähköpostiosoitteeseen ja lapsi sai vastata vanhemman kanssa, jos vanhempi näin halusi.

Tein tutkimussopimuksen Sirkus Magentan kanssa, ja kun tutkimussuunnitelma oli hyväksytty Laureassa, hain yhdistykseltä luvan tehdä tutkimusta. Tutkimuslupa myönnettiin 24.11.2017.

Kysely lähetettiin pyynnöstäni jäsenrekisterin kautta sähköpostilla eikä vastaajien sähköposteja otettu talteen. Lähetekirjelmässä kerroin tutkittaville, että vastata voi täysin anonyymisti eikä vastaajia tunnusteta vastauksista. Lähdeviitteisiin vastaajat ovat saaneet tunnistenumeron. Kaikki tutkimustulokset hävitetään, kun raportti on julkaistu eikä aineistoa luovuteta kenellekään ulkopuoliselle. Osa vastaajista on antanut erikseen luvan, että heidän vastauksiaan saa käyttää Sirkus Magentan mainontaan, ja tämän ryhmän tiedot toimitan eteenpäin Sirkus Magentalle turvaten vastaajien anonyymiuden.

Kyselyyn vastasi 20 vanhempaa, 11% mahdollisista vastaajista ja määrä on melko pieni. Tuomen ja Sarajärven (2018, 97-98) mukaan opinnäytetöissä tutkittavia on yleensä melko vähän ja tarkoitus onkin osoittaa omaa osaamistaan. Uskon, että tällä määrällä tulokset ovat uskottavia, vaikka ovatkin suuntaa antavia. Perustelen ajatustani sillä, että kovin yllättävää ja erikoista ei tuloksista tullut esiin. Toisaalta juuri se voi olla tämän tutkimuksen haaste, että mitään kovin uutta ei saatu tällä osallistujamäärällä esille.

6.3 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Perhesirkustoiminnan hyödyt ovat niin kattavia, että sen tarjoamista kannattaa jatkaa. Perhesirkus ei ole vain harrastustoimintaa, kuten Sirkus Magentassa se tällä hetkellä kategoroidaan, vaan yhteiskunnallisesti merkittävää perhetyötä. Sosiaalialalla perhesirkuksen käyttäminen ennaltaehkäisevänä työnä tuottaisi varmasti hyviä tuloksia. Olisi kiinnostavaa selvittää, että jos perhesirkusta tarjottaisi kaikille perheille osana perhetyötä, vähenisikö lastensuojelun asiakasmäärät?

Opetus- ja kulttuuriministeriön tekemät liikuntasuositukset ovat samoilla linjoilla tarjotun toiminnan kanssa hyvin monessa eri yhdeksään jaotelluissa suositusten osa-alueissa. Perhesirkus vaikuttaa lisäävän lasten aktiivista liikumista, joka on yksi merkittävä suositusten tavoite. Toiminnalla on näin ollen myös pitkäaikaisia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia.

Sirkus on taidetta ja taiteen yhdistäminen sosiaalityöhön on laajenemassa hyvin useilla eri sektoreilla. Taide voi toimia väylänä, kun ei ole sanoja, joilla tuoda esiin omaa pahaa oloaan tai sen hetkinen elämäntilanne rajoittaa toimintakykyä ja vuorovaikutusta. Sirkustaiteen ja sosiaalityön yhdistäminen on hyvin suositeltavaa ja sosiaalinen sirkus onkin jo toimiva menetelmä jota käytetään eri ryhmien hyvinvointia lisäämään. Se, että perhesirkuksen voi kategoroida sekä liikunnan että taiteen hyvinvointivaikutusten piiriin, tekee siitä vielä arvokkaampaa.

Perheitä tulee jatkossakin kannustaa perheliikuntaan. Liikunnan hyödyt ovat pitkäkestoisia ja tukevat lapsen liikunnallisen elämäntavan syntymistä, erityisesti silloin, kun koko perhe on mukana. Perhesirkus on yksi vaihtoehto perheen yhteiselle toiminnalle, ja se sopii perheille, jotka haluavat vahvistaa perheen sisäistä luottamusta ja vuorovaikutusta pariakrobatian avulla.

Jatkotutkimusaiheiksi sopisi vertailla eri perhesirkusta toimivien järjestöjen toimintaa, tutkia millaisia polkuja syntyy niille lapsille, jotka ovat käyneet lapsena perhesirkuksessa sekä selvittää tarkemmin havainnoimalla ja tutkimalla, miten yksittäisen perheen vuorovaikutus muuttuu perhesirkuksen aikana ja mitkä asiat siihen vaikuttavat.

Lähteet

Painetut

Arvonen, S. 2007. Meidän perhe liikkuu : vanhemman vinkit. Jyväskylä: WSOYpro: Dosendo

Hirsjärvi, S., Remes, P. ja Sajavaara, P. 2013. Tutki ja kirjoita. 18. painos. Helsinki: Tammi

Jaakkola, T. 2014. Krokotiilijuoksu ja 234 muuta toimintaideaa motoristen taitojen kehittämiseksi. Porvoo: PS-kustannus

Kekäläinen K. 2013. Kolme katsetta eteenpäin teoksesta Kekäläinen, K. ja Kakko, S-C (toim.) "Siellä on suupielet korvissa": Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta. Vaikuttava sirkus -hanke. Tampere: Tammerprint

Keltikangas-Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. 2. painos. Juva: WSOY

Kinnunen, R. ja Lidman J. 2013. Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta teoksesta Kekäläinen, K. ja Kakko, S-C. (toim.) "Siellä on suupielet korvissa": Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta. Vaikuttava sirkus -hanke. Tampere:Tammerprint

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino

Niiniluoto, I. 2002. Kokemus-kollokvion avaussanat. Teoksesta Haaparanta, L. ja Oesch, E. (toim.) Kokemus. Acta Philosophica Tamperensia vol. 1. Tampere: Juvenes

Perttula, J. 2011. Kokemus ja kokemuksen tutkimus: Fenomenologisen erityistieteen tieteen-teoria teoksesta Perttula, J. ja Latomaa T. (toim.) Kokemuksen tutkimus: merkitys-tulkintaymmärtäminen. 4.painos. Tampere: Juvenes Print

Purovaara, T. 2005. Nykysirkus - aarteita, avaimia ja arvoituksia. Helsinki:Like

Purovaara, T. 2008. ihmeen väkeä! suomalaisen sirkuksen sankaritarinoita. Sirkuksen tiedotuskeskus. Helsinki:Like

Pönnkö, A. ja Sääkslahti, A. 2017. Liikkuva lapsi teoksessa Hujala, L. ja Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. 4. uud. painos. Jyväskylä: PS-kustannus

Sheridan, M. D., Sharma, A ja Cockerill, H. 2008. From birth to five years. Children's developmental progress. 3. painos. Lontoo: Routledge

Sosiaalinen sirkus -hanke. 2011. Sosiaalisen sirkuksen hyvien käytäntöjen opas. Tutkivan teatterityön keskus. Tampere: Tammerprint

Tuomi, J. ja Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi

Vaikuttava sirkus -hanke. 2013a. Opas sirkuksen hyvinvointivaikutusten tutkimukseen. Tutkivan teatterityön keskus. Tampere: Tammerprint

Vaikuttava sirkus -hanke. 2013b. "Siellä on suupielet korvissa": Hyvinvointivaikutuksia sosiaalisesta sirkuksesta. Tutkivan teatterityön keskus. Tampere: Tammerprint

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen, J., Sivén, T., Neuvonen, S. ja Kurvinen, A. 2006. Lapsuus: erityinen elämänvaihe. 1. painos. Helsinki: WSOY

Vilkkä, H. 2007. Tutki ja mittaa. Jyväskylä: Tammi

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uud. painos. Juva: PS-kustannus

Webster-Stratton. C. 2006. Ihmeelliset vuodet. Ongelmanratkaisuopas 2-8-vuotiaiden lasten vanhemmille. Uudistettu painos. Helsinki: Profami

Wegloop, M. V., Spliid, L., Maxmiling, H. ja Kivelä, P. 2008. Leikitä vauvaa: Liikuntaleikkejä 0-12 kuukauden ikäisille. Helsinki. WSOY

Åstrand, R. 2008. Sosiaalisen sirkuksen seminaari Sorin sirkuksella 7.5.2008. Sirkuspyramidi-lehti 3/2008. Suomen nuorisosirkusliitto.

Sähköiset

Caravan. 2018. European youth and social circus network. Viitattu 23.2.2018 <http://www.caravancircusnetwork.eu/>

Cirko - Uuden sirkuksen keskus ry. 2017. Viitattu 22.10.2017. <http://www.cirko.fi/cirko/>

Helsingin Sanomat. 2017. Pakolaisleirin suomalainen sirkuskoulu torjuu radikalisoitumista Jordaniassa jo neljättä vuotta - sosiaalinen sirkus palkittiin teatteripalkinnoilla. Viitattu 22.10.2017. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005144536.html>

Kallionpää, M. 2015. Nykysirkus yhdistelee näyttämötaiteita. Yle lapset/Lastenohjelmista aikuisille, 18.6.2015. Viitattu 22.10.2017. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/06/18/nykysirkus-yhdistelee-nayttamotaiteita>

Monitaideyhdistys Piste. 2018. Yhdistyksen nettisivut. Viitattu 20.2.2018 <http://www.pistry.org/>

Museovirasto. 2018. Aineeton kulttuuriperintö. Viitattu 21.3.2018 <http://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/fi/index>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016a. Iloa, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 21/2016. Viitattu 6.11.2017 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75405/OKM21.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016b. Tieteelliset perusteet varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksille. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 22/2016. Viitattu 20.2.2018 <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75406/OKM22.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Salomaa, J. ja Sneck, P. 2016. Liikuntaa voi harrastaa myös yhdessä lapsen kanssa - ”Jos vanhempi on innostunut jostakin, lapsestakin tuntuu kivalta olla mukana”. Helsingin Sanomat Kotimaa 10.8.2016. Viitattu 4.10.2017 <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002915102.html>

Sirkuksen tiedotuskeskus. 2017a. Mitä on suomalainen sirkus. Viitattu 17.9.17 <http://sirkusinfo.fi/sirkus-suomessa/mita-on-suomalainen-sirkus/>

Sirkuksen tiedotuskeskus. 2017b. Sirkus Magenta palkittiin Sirkuksen lumo -palkinnolla. Viitattu 20.10.2017 <http://sirkusinfo.fi/2017/03/sirkus-magenta-palkittiin-sirkuksen-lumo-palkinnolla/>

Sirkus Magenta. 2017a. Lukujärjestys syyskuu 2017. Viitattu 4.10.2017. <http://sirkusmagenta.fi/wp3/lukujarjestys-syyskuu-2017/#>

Sirkus Magenta. 2017b. Sosiaalisen sirkuksen hankkeiden yhteistyökumppanit ja rahoittajat. Viitattu 20.10.2017. <http://sirkusmagenta.fi/wp3/>

Sirkus Magenta. 2018. Arvot. Viitattu 3.3.2018. <http://sirkusmagenta.fi/wp3/yhdistyksen-arvot/>

Suomen Nuorisosirkusliitto 2017. Toiminnan esittely. Viitattu 4.10.2017 <http://snsl.fi/>

Tieteen termipankki. 2017. Filosofia: Fenomenologia. Viitattu 27.10.2017 <http://www.tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:fenomenologia>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2013. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 6.11.2017 http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016: Määräys 39/011/2016. Helsinki:Opetushallitus. Viitattu 16.3.2018 http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Julkaisemattomat

Huotari, U. 2017. Perhesirkusohjaajan sähköpostihaastattelu 4.9. ja 11.9. Oulun tähtisirkus. Oulu

Juntunen, S. 2017. Perheliikunta kolmannella sektorilla. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta. Jyväskylä

Kyytinen, S. 2016. Julkaisematon puhe Sirkus Magentan 5-vuotisjuhlissa 17.12.2016. Sirkus Magentan tirehtööri. Helsinki

Lappalainen, L. 2017. Puhelinhaastattelu 20.9.2017. Osaamisen kehittäjä. Suomen Voimisteliitto. Helsinki

Vuolle, T. 2017. Perhesirkusohjaajan haastattelu 11.9.2017. Sorin Sirkus. Tampere

Kuviot

Kuvio 1: Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset tiivistetysti (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a).....	10
Kuvio 2: Esimerkki kyselyssä käytetystä Likert-asteikosta	23
Kuvio 3: Todennäköisyys suosittelulle -jakauma.....	26
Kuvio 4: Lapsi pitää -jakauma kysymyksiin 12-19	28
Kuvio 5: Aikuinen pitää -jakauma kysymyksiin 21-27	29
Kuvio 6: Perhesirkus on lisääntynyt -jakauma kysymyksiin 29-35.....	30
Kuvio 7: Yhden ja useamman kauden käyneiden lasten ero	30

Taulukot

Taulukko 1: Vanhemman vaihtumisen tai samana pysymisen vaikutus koettuun vuorovaikutuksen lisääntymiseen	31
--	----

Liitteet

Liite 1: Vanhemmille lähetetty kysely..... 45

Liite 1: Vanhemmille lähetetty kysely

Kokemuksia Sirkus Magentan perhesirkuksesta

Hyvä Sirkus Magentan perhesirkusharrastaja!

Nyt Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa Sirkus Magentan perhesirkustoimintaan.

Opiskelen sosionomiksi Laurea-ammattikorkeakoulussa, Otaniemen kampuksella. Olen tehnyt vuoden 2016 syksyllä harjoittelun Sirkus Magentassa, jossa pääsin tutustumaan perhesirkuksen ohjaamiseen. Nyt teen opinnäytetyötä perheiden kokemuksista perhesirkuksessa. Vastauksenne auttavat Sirkus Magentaa kehittämään perhesirkustoimintaa vieläkin paremmaksi.

Vastaaminen on erityisen tärkeää tutkimuksen mahdollistamiseksi. Vastata voi täysin anonymisti, vastaajia ei tunnisteta tutkimuksen tuloksista. Vastausaikaa on 5.12. asti. Kysymyksiä on sekä lapselle että aikuiselle. Voit itse arvioida, vastaatteko lapsen kanssa yhdessä vai vastaatko hänen puolestaan oman intuition varassa. Mikäli perheessänne on useampi perhesirkusta harrastava lapsi tai aikuinen ja mielipiteet eroavat kävijöiden kesken merkittävästi, suosittelen vastaamaan erikseen. Jokaisen oma kokemus on tärkeää!

Kiitollisena vastauksista,

Anu Hanski

anu.hanski@student.laurea.fi

Perheen kokoonpano ja osallistuminen

Ensimmäisessä osiossa on perheen kokoonpanoon ja perhesirkukseen osallistumiseen liittyviä kysymyksiä.

1. Perheeseemme kuuluu jäseniä yhteensä

2

3

4

5

6 tai enemmän

2. Perheestämme on osallistunut seuraava määrä jäseniä perhesirkustoimintaan ainakin kerran

1

2

3

4

5 tai enemmän

3. Perheemme on käynyt perhesirkuksessa ensimmäistä kertaa tänä syksynä 2017 useampana kuin yhtenä lukukautena yhtenä lukukautena muulloin kuin syksyllä 2017

4. Perheestämme osallistuvat aina samat henkilöt
Kyllä / Ei

5. Kuvaile tarkemmin, juuri teidän perheenne osalta, mitkä tekijät vaikuttavat edellisen kysymyksen kyllä tai ei -vastaukseen.

6. Kerro lyhyesti, miksi olette valinneet perhesirkuksen harrastukseksi.

Perhesirkuksessa opitut asiat

Perhesirkukseen liittyvät usein erilaiset akrobaattiset harjoitteet, pariakrobatia, sirkusvälineet sekä erilaiset leikit. Lasten iästä ja ohjaajasta riippuen ohjaus on aina vähän erilaista. Mikäli olette käyneet useamman kauden ajan, ei tarvitse keskittyä vain tähän syksyyn, vaan voitte kertoa myös muistoja edellisiltä kausilta.

7. Millaisia asioita lapsi on oppinut perhesirkuksessa?

8. Millaisia asioita sinä olet oppinut perhesirkuksessa? Entä oletko oppinut omasta lapsestasi jotakin uutta?

9. Millaisia taitoja perhesirkus vaatii lapselta?

10. Millaisia taitoja perhesirkus vaatii aikuiselta?

11. Sirkustempujen tekeminen

Emme tee mitään sirkustuntien sisällöistä ohjauksen ulkopuolella

Teemme temppeja ja opittuja asioita myös kotioloissa

Esiinnymme ja esittelemme taitojamme myös muille

Lapsen mielenkiinnon kohteet perhesirkuksen aikana

Lapsen mielenkiinto vaihtelee eri kerroilla, mutta voit hyvin vastata sen vastauksen, joka ensimmäisenä tulee mieleen, intuitiivisesti. Isomman lapsen kanssa voitte myös vastata yhdessä. Vastaukset asteikolla 1 paljon / 2 melko paljon / 3 kohtalaisesti / 4 melko vähän / 5 vähän tai ei ollenkaan.

12. Lapsi pitää sirkusvälineistä

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

13. Lapsi pitää omatoimisesta temppuilusta

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

14. Lapsi pitää aikuisen kanssa tehtävästä temppuilusta

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

15. Lapsi pitää ryhmän muista lapsista

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

16. Lapsi pitää kiipeilemisestä

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

17. Lapsi pitää ohjatuista liikuntaleikeistä

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

18. Lapsi pitää ohjaajasta

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

19. Lapsi pitää perhesirkuksesta

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

20. Lapsen mielestä parasta perhesirkuksessa on

Aikuisten mielenkiinnon kohteet perhesirkuksen aikana

Vastaukset asteikolla 1 paljon / 2 melko paljon / 3 kohtalaisesti / 4 melko vähän / 5 vähän tai ei ollenkaan.

21. Pidän lapsen kanssa temppuilusta

paljon   1 2 3 4 5   vähän tai ei ollenkaan

22. Pidän perhesirkukseen liittyvästä luovuudesta
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

23. Pidän muista ryhmän perheistä
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

24. Pidän ryhmämme harjoitteluolosuhteista
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

25. Pidän ohjaajasta
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

26. Pidän sirkusvälineillä harjoittelusta
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

27. Pidän haasteista
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

28. Perhesirkuksessa parasta on

Muut kuin sirkustaidot

Tässä osiossa selvitetään, onko perhesirkus antanut perheellenne muitakin kuin perinteisiä sirkustaitoja. Voit Lisätietoja-kohdassa tarkentaa vastauksia. Vastaukset asteikolla 1 paljon / 2 melko paljon / 3 kohtalaisesti / 4 melko vähän / 5 vähän tai ei ollenkaan

29. Perhesirkus on lisännyt minun ja lapsen välistä vuorovaikutusta
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

30. Perhesirkus on lisännyt minun ja lapsen yhteistyötaitoja
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

31. Perhesirkus on lisännyt perheemme arjen haasteita
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

32. Perhesirkus on lisännyt perheemme jaksamista
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

33. Perhesirkus on lisännyt perheemme vammoja
paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

34. Perhesirkus on lisännyt perheemme yhteenkuuluvuuden tunnetta paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

35. Perhesirkus on lisännyt perheemme sairauksia paljon 1 2 3 4 5 vähän tai ei ollenkaan

Perhesirkuksen huiput ja notkahdukset

Tässä osiossa voitte kuvailla, mitkä asiat ovat jääneet mieleen ilon hetkinä ja mitä on koettu haasteellisena.

36. Kuvaile jokin tilanne, joka on jäänyt erityisesti mieleen positiivisessa mielessä

37. Kuvaile jokin tilanne, joka on jäänyt mieleen negatiivisessa mielessä

Perhesirkuksen sopivuus harrastuksena ja lisätietoja

Lisätietoja kohtaan voit kirjoittaa niitä kokemuksia ja asioita, joita ei tässä kyselyssä osattu vielä kysyä, mutta haluaisit kertoa ne toiminnan kehittämistä ajatellen.

38. Valitse 1-5 mielestäsi parhaiten osuvaa vastausta väittämään: Perhesirkus sopii erityisesti perheille, jotka ovat

liikunnallisia, vähävaraisia, äänekkäitä, rauhallisia, monikulttuurisia, rentoja, vauhdikkaita, vähemmistöä, rohkeita, eronneita, kriisissä, onnellisia, monilapsisia, leikkisiä, uskonnollisia, moniongelmaisia

39. Suosittelisitko Sirkus Magentan perhesirkusta ystävällesi tai tuttavallesi? Arvioi asteikolla 1-10, kuinka todennäköisesti suosittelisit. 1 en suosittelisi - 10 suosittelisin vahvasti

40. Lisätietoja

Kiitos vastauksista!

Tässä on vielä yksi kysymys, joka liittyy markkinointiin.

Vastauksia voi käyttää anonymisti Sirkus Magentan perhesirkuksen markkinoinnissa
Kyllä / Ei